جامعة المنوفية
كلية الآداب
قسم اللغات الشرقية

الخُلاَصَّــــــة

في تدريبات اللغة العبرية

إعداد

د. أحمـــد الشحات هيكل

2007م - 1428هـ

dr_heakl@yahoo.com

الطبعة الأولي
2007 م – 1428هـ

رقـــم الإيـداع:

الفهرس

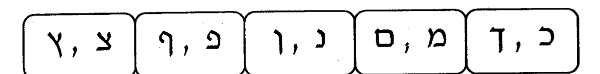
אנגלית	שמות האותיות		כתב	דפוס
A	alef אָלֶף			א
B	bet בֵּית			בּ
V	vet בֵית			ב
G	gimel גִימֶל			ג
D	dalet דָלֶת			ד
H	he הֵא			ה
V	vav וָו			ו
Z	zayin זַיִן			ז
H	het חֵית			ח
T	tet טֵית			ט
Y	yod יוֹד			י
K	kaf כַּף			כּ
K̄H	k̄haf כַף			כ
k̄haf at the end of a word	כַף סוֹפִית			ך
L	lamed לָמֶד			ל

אנגלית	שמות האותיות		כתב	דפוס
M	mem מֵם		מ	מ
mem at the end of a word	מֵם סוֹפִית		ם	ם
N	nun נוּן		נ	נ
nun at the end of a word	נוּן סוֹפִית		ן	ן
S	samekh סָמֶך		ס	ס
	a'yin עַיִן		ע	ע
P	pe פֵּא		פּ	פּ
F	fe פֵא		פ	פ
fe at the end of a word	פֵא סוֹפִית		ף	ף
TS	tzadi צָדִי		צ	צ
tzadi at the end of a word	צָדִי סוֹפִית		ץ	ץ
Q	qof קוֹף		ק	ק
R	resh רֵישׁ		ר	ר
SH	shin שִׁין		שׁ	שׁ
S	sin שִׂין		שׂ	שׂ
T	tav תָּיו		ת	ת

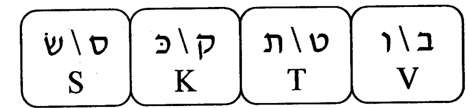
אותיות בעלות הגייה כפולה:

בּ , ב	כּ , כ	פּ , פ
B V	K Kh	P F

אותיות סופיות:

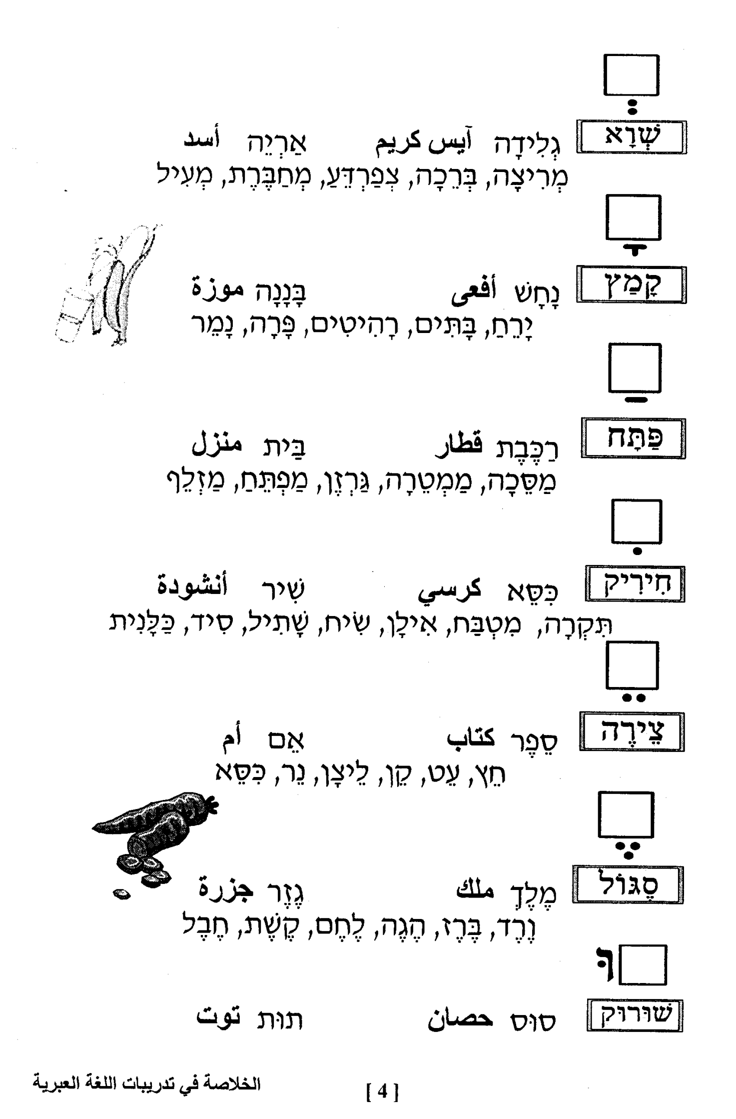

אותיות בעלות הגייה זהה:

הַתְּנוּעוֹת

	حركات طويلة	حركات قصيرة	حركات مخطوفة
a	قامتس جادول ָ	بتاح ַ	حاطف بتاح ֲ
e	تسيري ֵ	سيجول ֶ	حاطف سيجول ֱ
I	حيرق جادول ִי	حيرق قاطان - ִ	
o	حولم וֹ	قامتس قاطان ָ	
u	شوروق וּ	كُبوتس ֻ	حاطف قامتس ֳ

שְׁוָא

גְלִידָה آيس كريم אַרְיֵה أسد

מְרִיצָה, בְּרֵכָה, צְפַרְדֵּעַ, מְחַבֶּרֶת, מְעִיל

קָמַץ

נָחָשׁ أفعى בָּנָנָה موزة

יָרֵחַ, בָּתִּים, רָהִיטִים, פָּרָה, נָמֵר

פַּתָח

רַכֶּבֶת قطار בַּיִת منزل

מַסֵּכָה, מַמְטֵרָה, גַּרְזֶן, מַפְתֵּחַ, מַזְלֵף

חִירִיק

כִּסֵּא كرسي שִׁיר أنشودة

תִּקְרָה, מִטְבַּח, אִילָן, שִׂיחַ, שָׁתִיל, סִיד, כַּלָּנִית

צֵירֶה

סֵפֶר كتاب אֵם أم

חֵץ, עֵט, קֵן, לֵיצָן, נֵר, כִּסֵּא

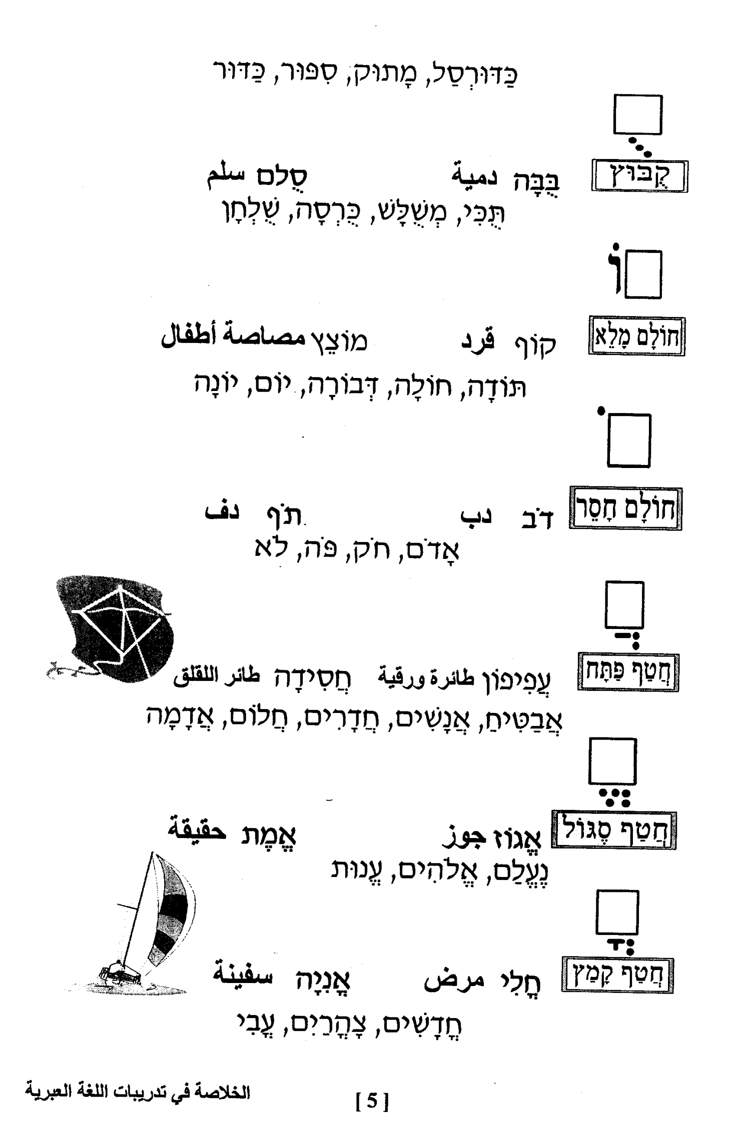
סֶגוֹל

מֶלֶךְ ملك גֶּזֶר جزرة

וֶרֶד, בֶּרֶז, הֶגֶה, לֶחֶם, קֶשֶׁת, חֶבֶל

שׁוּרוּק

סוּס حصان תּוּת توت

כַּדּוּרְסַל, מָתוּק, סִפּוּר, כַּדּוּר

קֻבּוּץ

בֻּבָּה دمية סֻלָּם سلم

תֻּכִּי, מְשֻׁלָּשׁ, כֻּרְסָה, שֻׁלְחָן

חוֹלָם מָלֵא

קוֹף قرد מוֹצֵץ مصاصة أطفال

תּוֹדָה, חוֹלָה, דְּבוֹרָה, יוֹם, יוֹנָה

חוֹלָם חָסֵר

דֹּב دب תֹּף دف

אָדֹם, חֹק, פֹּה, לֹא

חֲטַף פַּתָּח

עֲפִיפוֹן طائرة ورقية חֲסִידָה طائر اللقلق

אֲבַטִּיחַ, אֲנָשִׁים, חֲדָרִים, חֲלוֹם, אֲדָמָה

חֲטַף סֶגּוֹל

אֱגוֹז جوز אֱמֶת حقيقة

נֶעֱלַם, אֱלֹהִים, עֱנוּת

חֲטַף קָמַץ

חֳלִי مرض אֳנִיָּה سفينة

חֳדָשִׁים, צָהֳרַיִם, עֳבִי

[תרגיל 1] קִרְאוּ וְכִתְבוּ אֶת הַמִּילִים הַבָּאוֹת:

תרגיל על תנועת החיריק

שִׁמְשִׁיָּה - شمسية , גְּבִינָה - جبنة , סִירָה - قارب , שִׂמְלָה - ثوب, פִּיל - فيل, חָצִיל - باذنجان, עַגְבָנִיָּה - طماطم , פִּטְרִיָּה - عيش الغراب , מְעִיל - معطف , מַשָּׂאִית- شاحنة, כַּבָּאִית - سيارة إطفاء , חֲלָלִית - مركبة فضاء, פִּיצָה - بيضة , אֲבַטִּיחַ - بطيخة, עֲנָבִים - عنب

[תרגיל 2] גִּזְרוּ וּמַיְּנוּ אֶת הַמִּילִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן רָ, לָ:

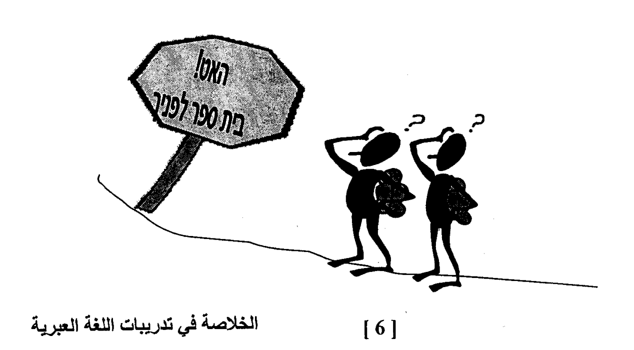
חַלָּה \ רַמְזוֹר\ מוֹרָה \יְלָדִים \ פָּרָה
לַחְמָנִיָּה \ רַכֶּבֶת \ מְלָפְפוֹן

רָ	לָ

[תרגיל 3] קִרְאוּ וְכִתְבוּ אֶת הַמִּילִים הַבָּאוֹת:

תרגיל על תנועת הקמץ והפתח

גַּג - سقف , חַג - عيد , כַּלָּה- عروس , חַיָּל- جندي, גָּמָל - جمل, גַּל - موجة , פָּרָה- بقرة, חָלָב- لبن, סַפְסָל- مقعد

שיעור קריאה מס׳ 1

גֶּשֶׁם שֶׁל בְּרָכָה

פַּעַם אַחַת עָנָן גָּדוֹל פָּגַשׁ עָנָן קָטָן.

מִיָּד בָּא בָּרָק עָנָק, אַחֲרָיו הָיָה רַעַם חָזָק...

וְאָז...גֶּשֶׁם יָרַד עַל הָאֲדָמָה.

שָׁתָה פֶּרַח, שָׁתָה עֵץ,

שָׁתָה בֵּן, שָׁתְתָה גַּם בַּת, לִרְוָיָה.

[תרגיל 4] גְּזוֹר אֶת הַמִּילִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שָׁ, שַׁ:

שַׁעַר\ שָׁלוֹשׁ\ מוֹרָה \ פָּגַשׁ \ שָׁתָה \ עָשָׁן

גֶּשֶׁם \ שָׁלוֹם \ שָׁנָה \ שָׁעוֹן\ שַׁרְשֶׁרֶת \ שָׂרָה

שַׁ	שָׁ

[תרגיל 5] קִרְאוּ וְכִתְבוּ אֶת הַמִּילִים הַבָּאוֹת:

תרגיל על התנועות

עָנָן - سحاب, בָּרָק - برق, רַעַם - رعد , אֲדָמָה - أرض, פֶּרַח -زهرة,
עֵץ - شجرة , גֶּשֶׁם - مطر , שָׁתָה - شرب , יָרַד- نزل, קַרְנָף- وحيد
القرن, אַף - أنف, אַרְנָב - أرنب , בָּנָנָה - موزة, בָּצָל - بصل , אֲנָנָס -
أناناس, אַגָּס - كمثرى , נַגָּר - نجار, דְּבַשׁ - عسل , בָּשָׂר - لحم , טַבָּח -
طباخ, בַּרְוָז- بطة, נָחָשׁ - أفعى , מָרָק -حساء , עַכְבָּר - فأر

שיעור קריאה מס׳ 2

רוֹן וְהָאוֹטוֹ הַצָּהוֹב

רוֹן נָסַע בָּאוֹטוֹ הַצָּהוֹב , נָסַע לַעֲבוֹדָה.
עָצַר רוֹן בְּרַמְזוֹר הָאָדוֹם, וְאָז שָׁמַע קוֹל צְעָקָה,
רָצָה רוֹן לַעֲזוֹר, פָּתַח אֶת הַחַלוֹן, וּמַה רָאָה רוֹן?
רָאָה יַלְדָּה בּוֹכָה, וּלְיָדָהּ אֲחוֹתָהּ,
שָׁאַל אוֹתָהּ רוֹן : מַה קָרָה? לָמָּה אַתְּ בּוֹכָה?
עָנְתָה הַיַּלְדָּה : כִּי אָנוּ מְפַחֲדוֹת לַחֲצוֹת לְבַד,
וַאֲנַחְנוּ רוֹצוֹת לִקְנוֹת בַּמַּרְכּוֹל.
יָצָא רוֹן מֵהָאוֹטוֹ הַצָּהוֹב, וְחָצָה עִם הַבָּנוֹת,
רוֹן חָזַר לָאוֹטוֹ וְנָסַע לַעֲבוֹדָה.

[תרגיל 6] גְזוֹר אֶת ה׳־הַיְדִיעָה, ו׳־החיבור, ואותיות בכל״מ לצורותיהם וכְתוב את סיבות הניקוד:

ה׳־הַיְדִיעָה	ו׳־החיבור	בכל״מ

[תרגיל 7] הַקֵּף מַה לֹא מַתְאִים להקשר:

נַדְנֵדָה	שְׁבִיל	אִישׁ	גִּיר
תְּרִיס	צְפַרְדֵּעַ	קִיר	בַּיִת
צְבַת	צְפַרְדֵּעַ	בַּרְוָז	נְמָלָה

שיעור קריאה מסי 3

בְּגָדִים חֲדָשִׁים לְגַבְרִיאֵל

גַּבְרִיאֵל חָזַר מִבֵּית הַסֵּפֶר וְאָמַר לְאִמָּא :

גֶּשֶׁם, אִמָּא, קַר לִי קַר לִי

אָמְרָה אִמָּא : אֵין לְךָ בְּגָדִים חַמִּים,

נֵצֵא וְנִקְנֶה לְךָ בְּגָדִים חֲדָשִׁים וְחַמִּים.

שָׁאַל גַּבְרִיאֵל : מָתַי אִמָּא, מָתַי

אָמְרָה אִמָּא : עַכְשָׁו גַּבְרִיאֵל,

עַכְשָׁו נֵצֵא וְנִקְנֶה.

יָצְאָה אִמָּא עִם גַּבְרִיאֵל וְקָנְתָה לוֹ בְּגָדִים יָפִים,

בְּגָדִים חֲדָשִׁים וְתַמִּים.

גַּבְרִיאֵל שָׂמַח, לָבַשׁ אֶת הַבְּגָדִים הַחַמִּים וְאָמַר : חֵן חֵן

אִמָּא, חַם לִי עַכְשָׁו, נָעִים לִי עַכְשָׁו

גַּם אִמָּא שָׂמְחָה וְאָמְרָה :

תִּתְחַדֵּשׁ גַּבְרִיאֵל, תִּתְחַדֵּשׁ

[תרגיל 8] גְזוֹר אֶת ה׳־הַיְדִיעָה, ו׳־החיבור, ואותיות בכלי״מ לצורוֹתיהם וכְתוב את סיבוֹת הניקוד:

ה׳־הַיְדִיעָה	ו׳־החיבור	בכלי״מ

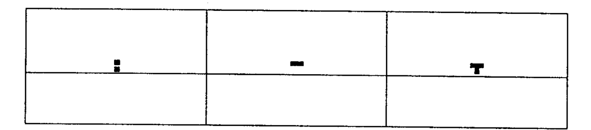
[תרגיל 9] מַיֵּן אֶת הַמִּלִּים הַבָּאוֹת לְפִי הַטַּבְלָה :

מוֹרוֹת, תֻּכִּי, סוּסִים, קִירוֹת, תַּנּוּר, אֲפוּנָה, שִׁבֹּלֶת, חָתוּל, מַכֹּלֶת, מַנְעוּל, פַּעֲמוֹן, אַרְמוֹן, בֻּבָּה, צוּרָה, מְכוֹנִית, עִפָּרוֹן, אֲרוֹן, שָׁעוֹן, בָּלוֹן, מְשֻׁלָּשׁ, גֻּלָּה, שַׁרְווּל, חַלּוֹן, כַּדּוּר, כֻּרְסָה, קוּמְקוּם, אֲרוּחָה.

וֹ	·	וּ	ֻ

[תרגיל 10] מַיֵּן אֶת הַמִּלִּים הַבָּאוֹת לְפִי הַטַּבְלָה :

אִמָּא, בָּנִים, בָּנוֹת, שָׁמְרָה, לָמְדָה, שָׁמַר, עָמְדָה, עָמַד, לָמַד, בַּרְוָז, פַּרְפַּר, עַכְבָּר, פֶּרַח, עֲגָלָה, צְפַרְדֵּעַ, סִירָה, קָטָן, יוֹתֵר, מַחְבֶּרֶת, מִטְרִיָּה, סִיר, גָּדֵר, קַלְמָר, מַחַק, שָׁפָן, סַפְסָל, בַּיִת, סַל, נַדְנֵדָה, מַסְרֵק, מַגְרֵפָה, סַרְגֵּל

ְ	ַ	ָ

[תרגיל 11] קִרְאוּ וְכִתְבוּ אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הַבָּאִים:

1. אֶסְתֵּר מְגַהֶצֶת בַּחֶדֶר.
2. שָׂרָה מְבַשֶּׁלֶת בַּמִּטְבָּח.
3. גַּם אֱלִישֶׁבַע מְבַשֶּׁלֶת בַּמִּטְבָּח.
4. לֵאָה מְכַבֶּסֶת בַּחֲדַר אַמְבַּטְיָה.

שיעור קריאה מסי 4

דָּן וְהַכַּדּוּר הֶחָדָשׁ

לְדָן הָיָה כַּדּוּר חָדָשׁ.לָקַח דָּן אֶת הַכַּדּוּר וְיָצָא לַגַּן.
גַּם יוֹתָם בָּא לַגַּן. רָדַף דָּן אַחַר הַכַּדּוּר
וְגַם יוֹתָם רָדַף אַחַר הַכַּדּוּר.
לְדָן לֹא הָיָה שָׁעוֹן
שָׁאַל דָּן אֶת יוֹתָם :״מָה הַשָּׁעָה ?
אֲבָל גַּם לְיוֹתַם לֹא הָיָה שָׁעוֹן.
לֹא יָדַע דָּן מָה הַשָּׁעָה. אִמָּא שֶׁל דָּן דָּאֲגָה בַּבַּיִת.
שָׁאֲלָה אִמָּא :״ לָמָּה דָּן עוֹד לֹא חָזַר ?
לָמָּה דָּן לֹא בָּא ?״
בְּשָׁעָה חָמֵשׁ חָזַר דָּן הַבַּיְתָה.
כָּעֲסָה אִמָּא עַל דָּן.
אָמַר דָּן :״סְלִיחָה אִמָּא סְלִיחָה, אֲבָל זֶה בִּגְלַל הַכַּדּוּר הֶחָדָשׁ...״ .

[תרגיל 12] גְזוֹר אֶת ה׳־הַיְדִיעָה, ו׳־החיבור, ואותיות בכל״מ לצורותיהם וכְתוב את סיבות הניקוד:

בכל״מ	ו׳־החיבור	ה׳־הַיְדִיעָה

[תרגיל 13] מַיֵּן אֶת הַמִּלִּים הַבָּאוֹת לְפִי הַטַּבְלָה :

אִמָּא, בָּנִים, לָמְדָה, שָׁמַר, עֵט, עֵץ, פִּיל, פֶּרַח, עֲגָלָה, צְפַרְדֵּעַ, סִירָה, מִי, עֵגֶל, יוֹתֵר, מַחְבֶּרֶת, מִטְרִיָּה, סִיר, גָּדֵר, נַדְנֵדָה, גֶּזֶר, בַּיִת, סֵפֶל, סַל, נֵר, עֵץ, גִּיר, מַגֶּבֶת, צַיֶּרֶת, לֵיצָן

ֵ	ֶ	ִ	ִי

[תרגיל 14] הַשְׁלֵם :

צַיֶּרֶת, רַכֶּבֶת, מַסְרֵק, מַגֶּבֶת, לֵיצָן

1. דִּינָה הָיְתָה __________
2. לֵאָה תָּלְתָה אֶת ה__________
3. אִמָּא קָנְתָה לְדָנָה _____ חָדָשׁ
4. גַּבְרִיאֵל נָסַע לִבְאֵר שֶׁבַע ב________
5. דָּנִיֵּאל הִתְחַפֵּשׂ ל_________

מִי?

1. מִי הָיְתָה צַיֶּרֶת? _______________
2. מִי נָסַע לִבְאֵר שֶׁבַע בְּרַכֶּבֶת?_______
3. מַה תָּלְתָה לֵאָה?_______________
4. לָמָּה הִתְחַפֵּשׂ דָּנִיֵּאל?____________

שיעור קריאה מס׳ 5

הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁל סַבְתָּא

סַבְתָּא אִבְּדָה אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁלָּה.
חִפְּשָׂה סַבְתָּא אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם.
חִפְּשָׂה בַּמִּטְבָּח, חִפְּשָׂה בָּאֲרוֹנָק,
חִפְּשָׂה בַּמִּקְלַחַת, חִפְּשָׂה בַּמִּטָּה.
אֲבָל אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם לֹא מָצְאָה.
בָּאָה תָּמָר לְעֶזְרָה. חִפְּשָׂה, חִפְּשָׂה וְחִפְּשָׂה.
אֲבָל אֶת הַמִּשְׁקָפַיִם לֹא מָצְאָה.
לְסַבְתָּא הָיָה חָתוּל. רָץ הֶחָתוּל וְהָפַךְ אֶת הֶעָצִיץ
שֶׁעָמַד בַּפִּנָּה. מֶה הָיָה לְיַד הֶעָצִיץ? הַמִּשְׁקָפַיִם שֶׁל סַבְתָּא.

[תרגיל 15] ענה על הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת:

1. מה אִבְּדָה הַסַּבְתָּא?..................................
2. מה עָשָׂה הֶחָתוּל?.......................................
3. אֵיפֹה חִפְּשָׂה הַסַּבְתָּא?................................
4. אֵיפֹה הָיוּ הַמִּשְׁקָפַיִם?..................................

[תרגיל 16] גְזוֹר אֶת ה׳־הַיְדִיעָה, ו׳־החיבור, ואותיות בכל״מ לצורותיהם וכְתוב את סיבות הניקוד:

ה׳־הַיְדִיעָה	ו׳־החיבור	בכל״מ

שיעור קריאה מסי 6

גַּבְרִיאֵל עָזַר לְאַבָּא

אַבָּא אָמַר לְגַבְרִיאֵל :
מָחָר נֵלֵךְ לַשָּׂדֶה.
לְמָחֳרָת הָלַךְ גַּבְרִיאֵל עִם אַבָּא לַשָּׂדֶה.
לָקַח גַּבְרִיאֵל מַעְדֵּר וְעָדַר.
לָקַח אַבָּא מַגְרֵפָה וְגָרַף.
בָּעֶרֶב חָזַר גַּבְרִיאֵל עִם אַבָּא הַבַּיְתָה.
וְסִדֵּר אֵת כֹּל הַכֵּלִים בַּמַּחְסָן.
רָאֲתָה אִמָּא אֶת גַּבְרִיאֵל וְאָמְרָה :
עָיֵף אַתָּה גַּבְרִיאֵל, עָיֵף עָבַדְתָּ קָשֶׁה בַּשָּׂדֶה!
אָמַר גַּבְרִיאֵל : בֶּאֱמֶת אֲנִי עָיֵף, אַךְ שָׂמֵחַ.
כִּי עָזַרְתִּי לְאַבָּא לְהָכִין אֶת הָאֲדָמָה!
מָחָר יִזְרַע אַבָּא בַּשָּׂדֶה, וְכָךְ תִּצְמַח וְתִגְדַּל הַרְבֵּה חִטָּה.

[תרגיל 17] שְׁאֵלוֹת:

1. לְאָן הָלַךְ גַּבְרִיאֵל עִם אַבָּא? ....
2. מַה לָקַח גַּבְרִיאֵל ? ....
3. מַה עָשָׂה אַבָּא? ....

4. מָתַי חָזַר גַּבְרִיאֵל הַבַּיְתָה? ....
5. מַה סִדֵּר גַּבְרִיאֵל בַּמַּחְסָן? ....
6. מִי אָמַר שֶׁגַּבְרִיאֵל עָיֵף? ....
7. לָמָּה שָׂמַח גַּבְרִיאֵל? . ...
8. מַה תִּצְמַח וְתִגְדַּל בַּשָּׂדֶה? ....

[תרגיל 18] הַשְׁלֵם:

סְפָרִים   פְּרָחִים   דְּגָלִים   בְּגָדִים

1. לְרִנָּה הָיָה פֶּרַח אֶחָד וּלְרָחֵל הַרְבֵּה - ________
2. לְלֵאָה הָיָה סֵפֶר אֶחָד וּלְחַנָּה הַרְבֵּה - ________
3. לְמִיכָאֵל הָיָה דֶּגֶל אֶחָד וּלְדָן הַרְבֵּה - ________
4. לְגַבְרִיאֵל הָיָה בֶּגֶד אֶחָד וּלְגַד הַרְבֵּה - ________

[תרגיל 19] קִרְאוּ וְכִתְבוּ:

רִיקּוּד הַדּוֹרְסִים

מִסְפַּר הָעוֹפוֹת הַדּוֹרְסִים (טוֹרְפִים) בְּיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ גָּדוֹל. הַחֶבְרָה לַהֲגָנַת הַטֶּבַע עוֹשָׂה הַכֹּול כְּדֵי לְהָגֵן עַל הָעוֹפוֹת הָאֵלֶּה. לָכֵן, כַּאֲשֶׁר רוֹאִים שְׁנֵי עוֹפוֹת כָּאֵלֶּה עָפִים בַּשָּׁמַיִם, יֵשׁ הִתְרַגְּשׁוּת גְּדוֹלָה.

גְּזוֹר אֶת ה׳־הַיְדִיעָה, ו׳־החיבור, ואותיות בכל״מ לצורותיהם וכְתוֹב את סיבות הניקוד:

ה׳־הַיְדִיעָה	ו׳־החיבור	בכל״מ

שיעור קריאה מסי 7

שִׂיחַת הֶכֵּרוּת

קִרְאוּ וְכִתְבוּ

שָׁלוֹם, בֹּקֶר טוֹב

אֲנִי שָׂרָה.

מִי אַתָּה? אֲנִי דָנִי.

מִי הוּא ? הוּא עַאמִי.

מִי הִיא? הִיא רָנָא.

[תרגיל 20] הַשְׁלִימוּ:

מֵאַיִן ... ? מ____

השלימו לפי הדוגמה.

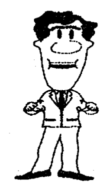
1. מאין את ? ___אני___ **מ**ישראל.
2. מאין אתה ? __________ **מ**רוסיה.
3. מאין שרה ? __________ **מ**אמריקה.
4. מאין נתן ? __________ **מ**מרוקו.
5. ____________________? חנה **מ**איטליה.
6. ____________________? הסטודנט **מ**צרפת.
7. ____________________? התלמידה **מ**ברזיל.
8. ____________________? המכתב **מ**הולנד.

[תרגיל 21] אֵיפֹה ה...? _______ב...

ענה על הַשְׁאלוֹת לְפִי הַמִילִים הַבָּאוֹת :

בַּנְק, סִפְרִיָה, אָרוֹן, כִּתָּה, מִרְפָּאָה, אוּנִיבֶרְסִיטָה

1. אֵיפֹה הַפָּקִיד ? הַפָּקִיד בַּבַּנְק
2. אֵיפֹה הַסְטוּדֶנְט? _______
3. אֵיפֹה הַחוּלְצָה? _______
4. אֵיפֹה הַסֵפֶר? _______
5. אֵיפֹה הָרוֹפֵא? _______
6. אֵיפֹה הַתַּלְמִיד? _______

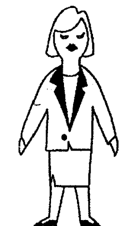
[תרגיל 22] קִרְאוּ וְכִתְבוּ:

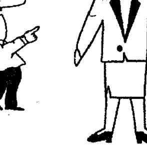
אֲנִי הָנִי.

מִי אַתָּה? אֲנִי דָוִד.

וּמִי אַתְּ ? אֲנִי הָנָא.

וּמִי הִיא? הִיא רִים.

שיעור קריאה מסי 8

קִרְאוּ אֶת הַשִּׂיחָה

רוני: שלום, מה שמך?
דני: שמי דני.
רוני: נעים מאוד, שמי רוני.
דני: נעים מאוד.
רוני: מאין אתה?
דני: אני מצרפת.
רוני: אתה לומד או עובד?
דני: אני לומד, אני לא עובד.
רוני: מה אתה לומד?
דני: אני לומד עברית.
רוני: איפה אתה גר עכשיו?
דני: אני גר בירושלים.
רוני: אתה מדבר אנגלית?
דני: לא, אני לא מדבר אנגלית. אני מדבר צרפתית.

[תרגיל 23]ענה על השאלות:

1. מֵאַיִן דני?..................................
2. דני לוֹמד אנגלית? ....
3. דני לוֹמד עברית? ....
4. אֵיפֹה גָר דני? ....
5. דני מְדַבֵּר צרפתִית אוֹ אנגלִית? ....

[דִּקְדּוּק 1] :

רוֹצֶה רוֹצָה רוֹצִים רוֹצוֹת + שם עצם

קראו את השאלות, וענו תשובות.

מה אתה רוֹצֶה
מה את רוֹצָה
מה מיכאל ושרה רוֹצִים
מה הן רוֹצוֹת

?

רוֹצֶה
רוֹצָה
רוֹצִים
רוֹצוֹת

בולים
בירה
שלום
פלאפל
כסף
טלכרט
קפה
חשבון
עיתון

השלימו את המשפטים לפי הדוגמה:

1. רוני רוֹצֶה קָפֶה
2. הַהוֹרִים __________
3. שרה וְהאגר __________
4. הַסְּטוּדֶנְט __________
5. הַסְּטוּדֶנְטִית __________
6. החברִים __________
7. הָרוֹפֵא __________
8. הַפְּקִידָה __________
9. הָעוֹלוֹת הַחֲדָשׁוֹת_______

[דִּקְדּוּק 2] שמות הגוף:

כתבו את שמות הגוף.

אני	_אני_	אנחנו	________
אתה	________	אתם	________
את	________	אתן	________
הוא	________	הם	________
היא	________	הן	________

התאימו: אתה, אתְּ, אתם, אתן

_____פְּקִידָה, _____ פקידים, _____ תַּלְמִידִים,

_____מורות, _____תיירת, _____ תַּלְמִיד,

_____עוֹלוֹת חֲדָשׁוֹת, _____ילדה, _____ תייר

התאימו: הוא, היא, הם, הן

_____פְּקִיד, _____ רופא, _____תַּלְמִידוֹת,

_____מְהַנְדֶּסֶת, _____נֶהָג, _____הורים,

_____דודָה, _____ילדות, _____תַּייר

הוא, היא	**הם, הן**

הבנק לא כאן. **הוא** שם.
התמונה לא קטנה. **היא** גדולה.
התלמידים לא בכיתה. **הם** בחוץ.
הסטודנטיות לא באוניברסיטה. **הן** בקונצרט.

השלימו: הוא, היא, הם, הן

1. התמונות לא בבית. __הן__ במשרד.
2. הספרים לא בספרייה. ______ בבית.
3. התלמידות לא באולפן. ______ בקפיטריה.
4. ההורים לא בארץ. ______ באיטליה.
5. התמונה לא בסלון. ______ בחדר האוכל.
6. הכרטיסים לא בבית. ______ במשרד.
7. הכנסת לא בחיפה. ______ בירושלים.
8. הבנק לא פה. ______ ברחוב בן-יהודה.

ענו על השאלות (לפי התרגיל למעלה).

1. איפה התמונות? __התמונות במשרד__
2. איפה הספרים ? ______________
3. איפה התלמידות ? ______________
4. איפה ההורים ? ______________
5. איפה התמונה ? ______________
6. איפה הכרטיסים ? ______________
7. איפה הכנסת ? ______________
8. איפה הבנק ? ______________

[דִקדוּק 3] מושגי יסוד:

I. **משפט פשוט** הוא משפט אחד, ומַחלקים אותו לשני סוגים :

1. **משפט פעלי** הוא משפט שיש בו **פועל אחד.**

   לדוגמה : **הם נסעו לירושלים.**

2. **משפט שמני** הוא משפט **ללא פועל.**

   לדוגמה : **המזכירה במשרד.**

   יש לו כרטיס אשראי.

II. **<u>משפט מחובר</u>** בנוי משני משפטים פשוטים או יותר, שביניהם באה **מילת חיבור**.

משפט פשוט ______________ + ______________ משפט פשוט

לדוגמה: **כל התלמידים נסעו לטיול, <u>אבל</u> אני נשארתי בבית.**

מילת החיבור באה **רק** בין המשפטים, ולפניה יבוא פסיק.

III. **<u>משפט מורכב</u>** בנוי משני משפטים או יותר, שביניהם באה מילת קישור המציינת **תלות**, ואי אפשר לנתק תלות זו.

לדוגמה:

היא תיסע לחו"ל, <u>כאשר</u> תסיים את לימודיה.

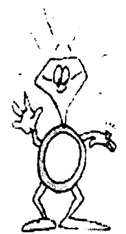
או: **<u>כאשר</u> היא תסיים את לימודיה, היא תיסע לחו"ל.**

מילת הקישור באה בתחילת המשפט או בין המשפטים, וביניהם יבוא פסיק.

כשתרצו להשתמש במשפטים מורכבים
כדאי שתכתבו הרבה "ש", "כש", "לפני ש...",
"אחרי ש...", "אף-על-פי ש...", "מפני ש...", כדי ש...",
"כפי ש...", "כמו ש...", "בזמן ש..."

שיעור קריאה מס' 9

משפטי זמן (פשוטים)

I משפט פשוט

ב
ל
מ
עד
מ... עד...
אחרי/לאחר
לפני ה...
בזמן ה...
במשך

1. דוד בן גוריון נולד **ב**שנת 1886 בפולין.
2. נסעתי לחו"ל **ל**שבועיים.
3. הם שכרו דירה **מ**חודש ינואר.
4. המזכירה עבדה **עד** הצהריים.
5. הבנק פתוח **מ-** 08:30 **עד** 12:30.
6. **אחרי/לאחר** הצבא הוא למד באוניברסיטה.
7. **לפני ה**חתונה הם הצטלמו.
8. היא נולדה **בזמן ה**מלחמה.
9. הסטודנט למד באוניברסיטה **במשך** שלוש שנים.

כתבו **שאלות** למשפטים הנ"ל, השתמשו במילות שאלה אלה:

מתי? עד מתי? ממתי? כמה זמן? לכמה זמן?

דוגמה: 1. **מתי** נולד דוד בן גוריון?

[תרגיל 24] שמות עצם:

יחיד	יחידה	רבים	רבות
יֶלֶד	יַלְדָּה	יְלָדִים	יְלָדוֹת
תַּלְמִיד	תַּלְמִידָה	תַּלְמִידִים	תַּלְמִידוֹת
סְטוּדֶנְט	סְטוּדֶנְטִית	סְטוּדֶנְטִים	סְטוּדֶנְטוֹת

כתבו את שמות העצם ברבים.

תלמיד -	תלמידים	מכונית -	______
סטודנט -	______	שקל -	______
דירה -	______	ספר -	______
משרד -	______	שולחן -	______
טלוויזיה -	______	חלון -	______
פיצה -	______	כיסא -	______
בנק -	______	תייר -	______
מכתב -	______	מנורה -	______

[תרגיל 25] השלימו את המשפטים:

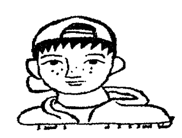
גָּר, גָּרָה, לוֹמֵד, לוֹמֶדֶת, עוֹבֵד, עוֹבֶדֶת

1.דני ......בתל אבב. 2. שרה......בחיפה.

3. הַסְּטוּדֶנְט......בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה

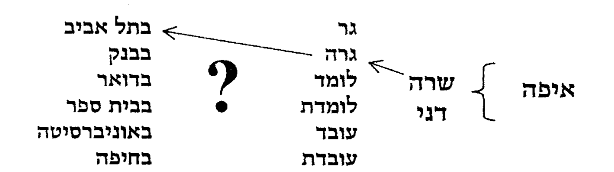
4. הַסְּטוּדֶנְטִית......בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה

5. הוּא לֹא...... 6. הִיא לֹא ......

[תרגיל 26] קראו וסמנו בקו:

[דִקְדוּק 4] הפועל בזמן ההווה:

גר	גרה	גרים	גרות
לומד	לומדת	לומדים	לומדות
קורא	קוראת	קוראים	קוראות
מדבר	מדברת	מדברים	מדברות

קראו בקול רם:

דני גולן מאנגליה. הוא גר בחיפה. הוא לומד עברית באולפן. הוא כותב מכתבים להורים באנגלית, הוא קורא עיתונים באנגלית, והוא מדבר באנגלית, אבל הוא לומד עברית...

1. כתבו את הקטע בלשון נקבה.

חנה..

2. כתבו את הקטע בלשון רבים.

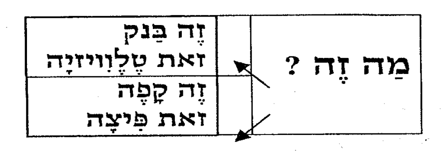
דני וחנה..

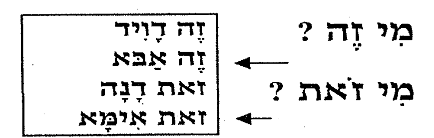
[תרגיל 27] :

השלימו את הפועל בזמן הווה.

1. החולים __________ על כאבי בטן. (**להתלונן על**)
2. התרופות לא __________ על החולה. (**להשפיע על**)
3. הגוף __________ על הנגיפים ועל החיידקים. (**להתגבר על**)
4. החולים __________ מהרופאים שלהם. (**מרוצה מ...**)
5. הרופאות __________ את המרשמים. (**לרשום את**)
6. כאב ראש אינו __________ ביקור אצל רופא. (**להצדיק**)
7. החולָה __________ מהר הודות לתרופות. (**להבריא**)

[דִקְדוּק 5] כינויי רמז: זֶה, זֹאת

השלימו: זה או זאת:

_____שָׂרָה _____תַּיֶּרֶת

_____מְקָרֵר _____פְּקִידָה

משרד_____   עולה חדש_____

סטודנטית_____   סופרמרקט_____

[תרגיל 28] כינויי רמז:

זה	זאת	אלה
↓	↓	↓
תלמיד	תלמידה	תלמידים תלמידות

כִּתְבוּ: זה, זאת או אלה:

1. _______ כיתה
2. _______ פיצה
3. _______ תלמידים
4. _______ תייר
5. _______ סטודנטיות
6. _______ בנק
7. _______ דירות
8. _______ טלוויזיה
9. _______ דני
10. _______ חיילת

הוסיפו שמות עצם:

מכתב, סְטוּדֶנְטִית, תמונה, חנה ושרה,

טלפון,ספרים, פרחים, מנורה, בקבוק

1.זה _____   2. זאת _____   3. אלה _____

1.זה _____   2. זאת _____   3. אלה _____

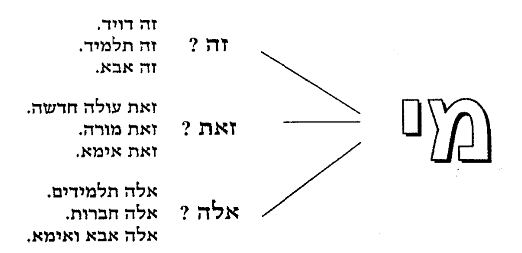
1.זה _____   2. זאת _____   3. אלה _____

[דִּקְדּוּק 6] :

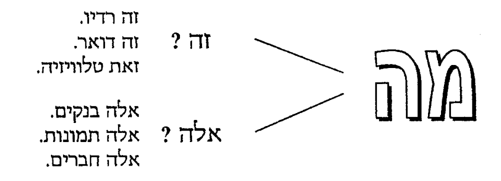
מי אוֹ מה + כינויי רמז

קראו את השאלות, וענו תשובות

דוגמה: מי זה? זה אבא.

דוגמה: מה זה? זה מחשב.

שיחה באוניברסיטה:

- בּוֹקר טוֹב. מִי זֶה? - זֶה האני.
- מִי זֹאת? - זֹאת שירי.
- האני לוֹמֵד בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה, הוּא סְטוּדֶנְט.
- ושירי?
- הִיא, לֹא לוֹמֶדֶת בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה, הִיא לֹא סְטוּדֶנְטִית, הִיא עוֹבֶדֶת בַּסִּפְרִיָּה.

[דִקְדוּק 7]:

מי ...? או מה...?

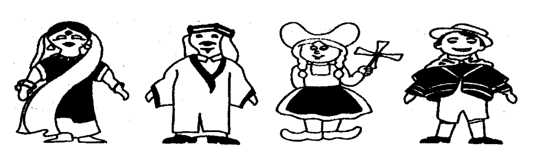
השלימו את השאלות ואת התשובות.

1. מִי זה? זה משה.
2. ____זאת ____רחל.
3. ____אלה ? ____תיירים.
4. ____זה? ____מכתב.
5. ____זאת? ____חברה.
6. ____אלה? ____תלמידים.
7. ____זה? ____קפה.
8. ____זה? ____ביצה.
9. ____אלה? ____כיסא ושולחן.
10. ____אלה? ____מַחברות.
11. ____זה? ____איש.
12. ____זאת ____שִׂמְלָה.
13. ____זה? ____כֶּבֶשׂ.
14. ____אלה? ____עננים.

[תרגיל 29] השלימו את שמות השפות במשפטים:

עברית, אנגלית, רוסית, יפנית

צרפתית, ערבית, גרמנית, ספרדית

.1	לודמילה מרוסיה, היא מדברת ________________
.2	יעקב מישראל, הוא כותב וקורא ________________
.3	הסטודנטית מיפן, היא מדברת וקוראת ______________
.4	יוסף מירדן, הוא קורא ומדבר ________________
.5	שרה ומשה מספרד, הם מדברים ________________
.6	אנה וקארין מגרמניה, הן כותבות וקוראות __________
.7	יוסף וחנה מצרפת, הם מדברים וקוראים ____________
.8	הסטודנט מאנגליה, הוא כותב וקורא ______________

[תרגיל 30] קִרְאוּ וְכִתְבוּ:

מַדְעָנִים יִשְׂרְאֵלִים מְפַתְּחִים אֶת הַשּׁוּם

הַשּׁוּם יָדוּעַ כְּיָרָק שֶׁלֹּא כֻּלָּם אוֹהֲבִים. הַחֲרִיפוּת שֶׁלּוֹ וְהָרֵיחַ הַלֹּא נָעִים שֶׁהוּא מַשְׁאִיר בַּפֶּה, לֹא עוֹשִׂים לַשּׁוּם טוֹב. הַשּׁוּם נִקְרָא גַּם "הַוֶּרֶד הַמַּסְרִיחַ".

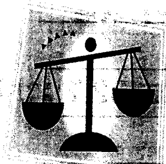
אוּלָם, בַּשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת, יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּשׁוּם. טַבָּחִים וְשֶׁפִים מְפֻרְסָמִים מַמְלִיצִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּשּׁוּם כְּתַבְלִין. גַּם רוֹפְאִים מַמְלִיצִים לֶאֱכוֹל שׁוּם, בִּגְלַל שֶׁהוּא טוֹב לַבְּרִיאוּת. הַהִתְעַנְיְנוּת בַּשּׁוּם הֵבִיאָה חוֹקְרִים יִשְׂרְאֵלִים לַחְקוֹר אוֹתוֹ. הֵם גִּילוּ, שֶׁאֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת לוֹ אֶת הַטַּעַם וְאֶת הַצֶּבַע. לְדַעְתָּם, יָכוֹל לִהְיוֹת גַּם שׁוּם מָתוֹק וְגַם שׁוּם צִבְעוֹנִי.

גְּזוֹר אֶת ה׳״הַיְדִיעָה, ו׳״החיבור, ואותיות בכל״ם לצורותיהם וכְתוֹב את סיבוֹת הניקוד:

ה׳״הַיְדִיעָה	ו׳״החיבור	בכל״ם

משפטי זמן (מורכבים)

II **משפט מורכב** - בנוי משני משפטים או יותר, ומילת הקישור באה בתחילת המשפט או בין המשפטים.

משפט + משפט

לִפְנֵי שֶׁ...	1. **לפני ש**קמה המדינה, הבריטים היו בא"י. הבריטים היו בא"י, **לפני ש**קמה המדינה.
אַחֲרֵי שֶׁ...	2. **אחרי ש**הוא סיים את הצבא, הוא למד באוניברסיטה. הוא למד באוניברסיטה, **אחרי ש**הוא סיים את הצבא.
כְּשֶׁ/כַּאֲשֶׁר	3. **כש**בן-גוריון היה ראש הממשלה, חיים ויצמן היה נשיא המדינה. חיים ויצמן היה נשיא המדינה, **כש**בן גוריון היה ראש הממשלה.
בִּזְמַן שֶׁ...	4. **בזמן ש**יסתיים יום הזיכרון, יתחילו חגיגות יום העצמאות. חגיגות יום העצמאות יתחילו, **בזמן ש**יסתיים יום הזיכרון.
בְּשָׁעָה שֶׁ...	5. **בשעה ש**הוא מתפלל, הוא חושב על השלום. הוא חושב על השלום, **בשעה ש**הוא מתפלל.
בְּרֶגַע שֶׁ...	6. **ברגע ש**ראש הממשלה הגיע לשדה התעופה, התחילה מסיבת עיתונאים. מסיבת העיתונאים התחילה, **ברגע ש**ראש הממשלה הגיע לשדה התעופה.
כָּל זְמַן שֶׁ...	7. הסטודנט לא יכול לקנות מכונית, **כל זמן ש**הוא לומד. **כל זמן ש**הסטודנט לומד, הוא לא יכול לקנות מכונית.
עַד שֶׁ...	8. הם מחכים לחתונה, **עד ש**יגיע ל"ג בעומר.

[תרגיל 31] כתבו משפטים משלכם לפי הדוגמה:

הסטודנט למד באוניברסיטה | לפני ש...
אחרי ש...
כאשר / כש... | **הוא בא לישראל.**

lk

| לפני ש...
אחרי ש...
כאשר / כש... | **הסטודנט למד באוניברסיטה, הוא בא לישראל.** |

[תרגיל 32] כתבו את משפטי זמן :

1. טיילנו בפארק / אכלנו במסעדה.

___

2. חיפשתי דירה / באתי לישראל.

___

3. עישנתי סיגריות / לא הרגשתי טוב.

___

4. למדתם עברית / עליתם לישראל.

___

5. נסעתן לירושלים / ביקרתן במוזאון.

___

6. הם התחילו ללמוד / הם היו בחופשה.

___

7. היית בצבא / היית בחו"ל.

___

8. הוא נכנס הביתה / הטלפון צלצל.

___

[תרגיל 33] השלימו את משפטי זמן :

1. **לאחר ש**יסיים הסטודנט את לימודיו, ______________
2. המזכירה נשארה במשרד, **עד ש** ______________
3. **כשה**געתי לשדה התעופה, ______________
4. **ברגע ש**תגיע הביתה, ______________
5. **כאשר** יגיע ל"ג בעומר, הם ______________
6. הסטודנט לא יכול לעבוד, **עד ש** ______________
7. **לפני ש**אתה עובר את הכביש, ______________
8. **לפני ש**חוגגים את חג העצמאות, ______________
9. **אחרי ש**חברי הכנסת הצביעו, ______________
10. **בשעה ש**הסתיימה המלחמה, ______________
11. **ברגע ש**הטלפון צלצל, ______________

[דִּקְדּוּק 8] ל, של, אצל בנטייה:

לִי	לְךָ	לָךְ	לוֹ	לָהּ	לָנוּ	לָכֶם /ן	לָהֶם /ן
שֶׁלִּי	שֶׁלְּךָ	שֶׁלָּךְ	שֶׁלּוֹ	שֶׁלָּהּ	שֶׁלָּנוּ	שֶׁלָּכֶם /ן	שֶׁלָּהֶם /ן
אֶצְלִי	אֶצְלְךָ	אֶצְלֵךְ	אֶצְלוֹ	אֶצְלָהּ	אֶצְלֵנוּ	אֶצְלְכֶם /ן	אֶצְלָם /ן
אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן

השלימו: ל, של, אצל בנטייה.

המשפחה שלנו גרה באשדוד, ויש ______ שתי בנות. הבת ______, אירית, משרתת בצבא. כל שבועיים יש ______ חופשה. היא מבלה את החופשה ______. כאשר היא מגיעה הביתה הטלפון ______ לא מפסיק לצלצל. הקרובים ______ אומרים ______: "מה קרה ? הטלפון ______ תפוס כל הזמן", הם כנראה שכחו שלבת ______ יש הרבה חברים.

אנחנו רוצים שהבת ______ תישאר בחופשה עם המשפחה, אבל יש ______ חברים, והיא אוהבת לספר ______ על הצבא. הצענו ______ להזמין את החברים ______ אלינו, אך הם אמרו ______ שיש ______ תכניות אחרות.

אנחנו רוצים גם שהיא תבקר ______ הדודים והדודות ______, אבל אין לה זמן לבקר ______.

לפני חודשיים היא ביקרה ______, והם נתנו ______ מתנה ליום ההולדת ______, והיא הבטיחה ______, שהיא תבקר ______ שוב. עכשיו הם מחכים לביקור ______.

השלימו לפי הדוגמה.

יש לך ספר ? כן, יש לי ספר.

הספר שלך נמצא אצלך ? כן, הספר שלי נמצא אצלי.

1. יש לכם כרטיס אשראי ? כן, יש ____ כרטיס אשראי

כרטיסי האשראי ______ נמצאים ______ ? כן, כרטיסי האשראי _____

נמצאים ______

2. יש להם מכונית ? כן, ______________________________

המכונית ______ נמצאת ______ ? כן, ______________________

3. יש להן תעודות ? כן, ______________________________

התעודות ______ נמצאות ______ ? כן, ______________________

4. יש לָךְ מחשב ? כן, ______________________________

המחשב ______ נמצא ______ ? כן, ______________________

[תרגיל 34] השלימו את הקטע, בהשתמשות מאגר המילים הבאות:

כשהתקרב חג הפסח, שאלנו את עצמנו: ______ נערוך את ליל הסדר בבית של

______ ו______ או אצל ______ ו______.

מאחר שהדירה שלנו קטנה ו____ ______ להזמין הרבה ______, החלטנו

לחגוג אצל ההורים. הם ______ שכל המשפחה חוגגת אצלם. ______ נבוא

אליהם, והם יהיו ______.

רק חבל שה______ וה______ שלנו ______ יכולים להשתתף איתנו

בחג, מאחר שהם ______ נמצאים בארץ. ______ שנזכה לחגוג יחד איתם

בשנה הבאה.

מאגר המילים:

סבא, סבתא, אבא, אימא, אנחנו, אוהבים, אנשים, אי-אפשר, לא, מאושרים, אח, אינם, אחות, הלוואי, איפה

[תרגיל 35] השלימו: א׳ או ע׳

1. הי___ ___ישה נחמדה מ___וד ומ___ניינת.
2. ___יך ___תם מרגישים ___כשיו ?
3. ל___ן ___תה נס___ת ___תמול ?
4. הרופ___ אמר ל___ישה: "נ___ להיכנס"! והי___ נכנסה.
5. ___ני מצט___ר ___דוני, ___י ___פשר ל___שן פה !
6. הלוו___י שיהיה שלום ב___ולם !
7. ה___ם יש לך ___חים ו___חיות ?
8. ___ם לא קשה לך, ___נא ___זור לי למצו___ ___ת ___חותי.
9. ___ני ___ודה לך, ___ם ת___נה לי תשובה חיובית.
10. ה___יש ___מר: "___ין לי ___ישה, ___ני ___למן".
11. סליחה אדוני, ___ולי יש לך ת___ודת זהות ?
12. ___חותי קיבלה ___זרחות ישר___לית בשנה ש___ברה.
13. ___נחנו נשמח מאוד, ___ם תבו___ו ___לינו ב___רב.
14. ב___יזו ש___ה יגי___ו ה___נשים למסיבה.
15. הו___ ___ינו שונ___ אותה. הו___ ___והב אותה מ___וד.
16. ___יני יוד___, ___ם סב___ וסבת___ יבו___ו לישר___ל.
17. ___ולי ___ת יוד___ת, ל___ן נוס___ ___וטובוס מספר תש___.
18. ___ני מצט___ר, ___ין לי פנ___י, ___ני ___סוק.

[תרגיל 36] שמות עצם ושמות תואר:

כתבו את שמות עצם ביחיד/ ה וברבים/ ות, והוסיפו להם את שמות תואר לפי הדוגמה.

פקיד / פקידים	פקיד מנומס	פקידים מנומסים
בניין / בניינים	______________	______________
מנהל / מנהלים	______________	______________
מחשב / מחשבים	______________	______________
רהיט / רהיטים	______________	______________
ספר / ספרים	______________	______________
רופא / רופאים	______________	______________
בגד / בגדים	______________	______________

שמות בזכר המסתיימים ברבים ב ______ות.

מקום / מקומות	מקום מעניין	מקומות מעניינים
שבוע / שבועות	______________	______________
רחוב / רחובות	______________	______________
מקצוע / מקצועות	______________	______________
שולחן / שולחנות	______________	______________
ארון / ארונות	______________	______________
קיר / קירות	______________	______________
שם / שמות	______________	______________
גבול / גבולות	______________	______________
זוג / זוגות	______________	______________
חלון / חלונות	______________	______________
סוד / סודות	______________	______________
לוח / לוחות	______________	______________
לילה / לילות	______________	______________
פרי / פירות	______________	______________
מלון / מלונות	______________	______________

כתבו את שמות העצם ביחיד /ה וברבים /ות, והוסיפו להם את שמות התואר (היעזרו במאגר שמות התואר)

שמות - נקבה

חנות / חנויות	חנות יקרה	חנויות יקרות
תמונה / תמונות	________	________
ספרייה / ספריות	________	________
דירה / דירות	________	________
פקידה / פקידות	________	________
משכורת / משכורות	________	________
הצגה / הצגות	________	________
עבודה / עבודות	________	________

שמות בנקבה המסתיימים ב ______ים.

שנה / שנים	שנה טובה	**שנים טובות**
אבן / אבנים	________	________
ביצה / ביצים	________	________
אישה / נשים	________	________
מילה / מילים	________	________
רגל / רגליים	________	________
אוזן / אוזניים	________	________
נעל/ נעליים	________	________
עין / עיניים	________	________
דרך / דרכים	________	________
פעם / פעמיים	________	________
עיר / ערים	________	________

מאגר שמות תואר - הפכים

מודרני	≠	עתיק	לבן	≠	שחור
טוב	≠	רע	צר	≠	רחב
גדול	≠	קטן	עבה	≠	דק
גבוה	≠	נמוך	פשוט	≠	מסובך
חכם	≠	טיפש	יקר	≠	זול
נקי	≠	מלוכלך	חזק	≠	חלש
ארוך	≠	קצר	מעניין	≠	משעמם
שמן	≠	רזה	חדש	≠	ישן

[תרגיל 37] :

כתבו את הצירופים ביחיד וברבים, והוסיפו להם שמות תואר לפי הדוגמה.

בית ספר	/	בתי ספר	בית ספר גדול	בתי ספר גדולים
בית כנסת	/	___________	___________	___________
בית מלון	/	___________	___________	___________
בית חולים	/	___________	___________	___________
בית משפט	/	___________	___________	___________
בית סוהר	/	___________	___________	___________
בית קפה	/	___________	___________	___________

[דִּקְדּוּק 9] :

בַּעַל..., בַּעֲלַת..., בַּעֲלֵי..., בַּעֲלוֹת...

חֲסַר..., חַסְרַת..., חַסְרֵי..., חַסְרוֹת

יש לו השכלה	=	הוא **בעל** השכלה
יש לה ניסיון	=	היא **בעלת** ניסיון
יש להם ביטחון	=	הם **בעלי** ביטחון
יש להן חוש הומור	=	הן **בעלות** חוש הומור

אין לו השכלה	=	הוא **חסר** השכלה
אין לה ניסיון	=	היא **חסרת** ניסיון
אין להם ביטחון	=	הם **חסרי** ביטחון
אין להן מזל	=	הן **חסרות** מזל

[תרגיל 38] שנו את המשפטים לפי הדוגמה :

לסטודנט יש ידע במחשבים. הסטודנט **בעל** ידע במחשבים.

לסטודנט אין ידע במחשבים. הסטודנט **חסר** ידע במחשבים.

1. יש לסטודנטית כִּישָׁרון רב. ______________________
2. לנוסעים אין סבלנות. ______________________
3. לסטודנטית אין עבודה. ______________________
4. לדניאל יש מקצוע. ______________________
5. לרבי עקיבא היו כִּישרונות רבים. ______________________
6. לשעון הזה יש ערך רב. ______________________
7. לעובדי המשרד יש השכלה גבוהה. ______________________
8. התכניות שלהם בלי מטרה. ______________________
9. יש להם ידע במתמטיקה. ______________________
10. חבל שאין להם מזל. ______________________
11. לנשים יש הַשׂכלה אקדמית. ______________________
12. למהנדס יש נִיסָיון במקצועו. ______________________
13. יש לו זִיכָּרון טוב. ______________________
14. אין לאוכל טעם. ______________________
15. מדוע אין לנו זכויות ? ______________________

משפטי זמן (מורכבים)

III משפט מחובר

משפט+ משפט

לִפְנֵי כֵן...
אַחֲרֵי כֵן...
קֹדֶם ...אַחַר כָּךְ
קֹדֶם ...אַחֲרֵי כֵן
לְאַחַר מִכֵּן...
אַחַר כָּךְ...

1. הסטודנט לומד באוניברסיטה, **לפני כן** הוא שירת בצבא.
2. הוא שירת בצבא, **אחרי כן** הוא למד באוניברסיטה.
3. **קודם** הוא שירת בצבא, **אחר כך** הוא למד באוניברסיטה.
4. **קודם** הוא היה חייל בצה״ל, **אחרי כן** הוא היה סטודנט.
5. הסטודנט למד משפטים, **לאחר מכן** היה עורך דין.
6. הם סיימו את הלימודים, **אחר כך** הם התחתנו.

[תרגיל 39] קראו את המשפטים:

1. הסטודנט לומד.
2. כתבתי מכתב.
3. היא קנתה בגדים.
4. אנחנו מצאנו עבודה.
5. הם נסעו לירח דבש.
6. חיכית בתור.

1. הוא הולך לספרייה.
2. שלחתי אותו.
3. היא הלכה לבנק.
4. אנחנו חיפשנו עבודה.
5. הם התחתנו.
6. נכנסתְ לרופא.

[תרגיל 40]כתבו משפטי זמן (השתמשו במשפטים שלמעלה):

1. קודם__________ אחר כך__________.
2. קודם__________ אחרי כך__________.
3. קודם__________ אחר כך__________.
4. קודם__________ אחר כך__________.
5. קודם__________ אחרי כך__________.
6. קודם__________ אחר כך__________.

[תרגיל 41] השלימו את המשפטים:

1. **קודם**__________, **אחרי כן** הוא מצא עבודה.
2. הוא עבד בחברת מחשבים, **ואחר כך** __________.
3. היא נסעה לירושלים, **לפני כן** __________.
4. **קודם** למדתי נהיגה, **ולאחר מכן**__________.
5. רקדנו ושרנו בחתונה, **לפני כן** __________.
6. **קודם** __________, **אחרי כן** שידרו את החדשות בטלוויזיה.
7. **קודם** הם התחתנו, **לאחר מכן**__________.

[תרגיל 42] כתבו חמישה משפטים משלכם:

1. __________, **ואחר כך** __________
2. __________, **לפני כן** __________
3. **קודם** __________, **אחר מכך** __________
4. __________, **לפני כן** __________
5. **קודם** __________, **ואחרי כן** __________

[תרגיל 43] השלימו: א' או ע'

1. סליחה __דוני, __ולי __תה יוד__, מה הש__ה ?

עלה-עלים

2. הי__ __צלנית, הי__ ל__ __והבת ל__בוד.
3. מ__ולם לא __ישנתי סיגריות.
4. קנינו __ציצים יפים ל__חותי שרה.
5. __חי ו__חותי __והבים לטייל בחיק הטב__.
6. בחג השבו__ות __כלנו __וגת גבינה.

עציץ

7. אחרי ה__בודה __נחנו __ייפים ור__בים.
8. __יזו __ונה __תם __והבים ?
9. __יפה __תן נוט__ות __צים בטו-בשבט ?
   __נחנו נוט__ות __צים בי__ר בן-שמן.

נטע

10. הפוש__ __לול לקבל __ונש כבד.
11. המלצר במס__דה ט__ה בחשבון.
12. יש לנו ש__ון __תיק בסלון.
13. לפ__מים הו__ שמח, ולפ__מים הו__ __צוב.
14. בשבו__ ש__בר סב__ וסבת__ הגי__ו ל__רץ.

גבעול

15. טיילנו ב__יר ה__תיקה ב__כו.
16. ה__ם קר__תם את __יתון "ידי__ות __חרונות" ב__רב ?
17. הסטודנטים לומדים מד__י המחשב פ__מיים בשבו__.
18. הו__ __ובד בגינה: הו__ __ודר במ__דר, ומוצי__ את ה__שבים.

[דִּקְדּוּק 10] מילות זמן (למתקדמים):

I משפט פשוט

כַּעֲבוֹר	1. הם התחתנו **כעבור** שנתיים.
בִּתְחִילַּת	2. **בתחילת** חודש ספטמבר מתחילים הלימודים בבתי הספר.
עִם גְּמַר	3. הסטודנט חיפש עבודה **עם גמר** לימודיו.
בִּשְׁעַת	4. הוא מתפלל ערבית בבית הכנסת **בשעת** הערב.
תּוֹךְ כְּדֵי	5. הוא מעשן סיגריה **תוך כדי** נסיעה במכונית.
בִּתְקוּפַת	6. **בתקופת** המנדט הבריטי עלו יהודים לא״י.
לְמָחֳרַת	7. **למחרת** חג הפסח מתחילים בספירת העומר.
בְּעוֹד	8. **בעוד** שנתיים יתקיימו בחירות לכנסת.
טֶרֶם	9. **טרם** ראיתי את הסרט.

[תרגיל44]כתבו תשעה משפטי זמן, השתמשו במיליות שלמעלה.

[תרגיל 45]בחרו את מילת הזמן המתאיות:

1. סטודנטים רבים עובדים ________________ הלימודים באוניברסיטה.
   בעוד, עם גמר, כעבור

2. המורים חזרו לעבודתם ________________ חופשת הקיץ.
   בתחילת, תוך כדי, לאחר

3. ________________ שלושה שבועות, יגיעו קרובי המשפחה לישראל.
   ברגע ש, בעוד, במשך

4. ________________ קיבלתי את רשיון הנהיגה.
   טרם, לפני ה, בשעה ש

5. ________________ המלחמה היה משבר כלכלי.
   עד ש, כאשר, בתקופת

6. הם אוהבים ללכת לים ________________ הקיץ.
   כש..., בשעת, בזמן

7. ________________ השבוע אנחנו חוזרים לעבודה.
   בתחילת, לפני, למחרת

8. היא התחילה עבודה חדשה, ________________ שלושה חודשים פיטרו אותה.
   כעבור, כאשר, במשך

9. נהג המונית דיבר איתי ________________ הנסיעה.
   כעבור, בזמן, לאחר

10. יהיה להן זמן רק ________________ שעתיים.
    אחרי כן, בעוד, לפני

11. הם חיכו בתחנה ________________ הגיע האוטובוס.
    לפניכן, אחרי ש, עד ש

12. הסטודנט למד באוניברסיטה, ________________ הוא שירת בצה"ל.
    בעוד, עד, לפני כן

13. ________________ צריך לחשוב, ואחר כך צריך להחליט.
    קודם, לפני ש, במשך

[דִּקְדּוּק 11] מילות זמן(למתקדמים):

II משפט מורכב:

בְּטֶרֶם
בִּתְקוּפָה שֶׁ
לִכְשֶׁ....
כָּל עוֹד

1. **בטרם** תעבור את הכביש, הסתכל **ימינה ושמאלה**.
2. **בתקופה ש**הבריטים היו באייי, **עלו יהודים לארץ**.
3. **לכש**יבוא השלום, לא יהיו עוד **מלחמות**.
4. **כל** עוד יש תקווה, נמשיך לחיות **באייי**.

[תרגיל46]השלימו את המשפטים, **והוסיפו משפטים משלכם:**

1. **בטרם** תחתום על החוזה, ____________________
2. **בתקופה ש**הייתה מלחמה, ____________________
3. **לכש**תסיים את הלימודים, ____________________
4. **כל עוד** הוא לומד, ____________________
5. ____________________
6. ____________________

[תרגיל 47] התאימו למשפטים **מילת זמן:**

בטרם, בתקופה ש, לכש..., כל עוד

1. ___________ היה המשבר הכלכלי, לא הייתה עבודה.

2. ___________ תחליט מה לעשות, אתה צריך לחשוב.

3. ___________ האינפלציה גבוהה, אי אפשר לקנות דירה.

4. ___________ יתחתנו, הם יוכלו לקנות דירה.

[דִּקְדּוּק 12] משפטי סִיבָּה:

I משפט פשוט

היו הפגנות גדולות { בִּגְלַל / בְּשֶׁל / עֵקֶב / *בְּעֶטְיוֹ שֶׁל / לְרֶגֶל } **+ שם** **המצב הכלכלי הקשה.**

לרגל החג נסגרו כל החנויות.

ביטויי סיבה בהקשר חיובי

הוא קיבל עבודה { בִּזְכוּת ה / הוֹדוֹת ל } **המלצות הטובות.**

II משפט מורכב

משפט + **הבנקים סגורים,** { כִּי / מִפְּנֵי שֶׁ... / מֵאַחַר שֶׁ... / הֱיוֹת שֶׁ... / כֵּיוָון שֶׁ... / מִשּׁוּם שֶׁ... / הוֹאִיל וְ... } **+ משפט** **עובדי הבנק שובתים.**

* בעטייה של, בעטיים של, בעטיין של, וגם: "**מפאת**" ו"**מחמת**".

* "בעטיו של" - מציין ביטוי סיבה בהקשר שלילי.

[תרגיל 48]:

הבנקים סגורים, כי עובדי הבנק שובתים.

כתבו את המשפטים שלמעלה, השתמשו בכל המבנים.

[תרגיל 49] שבצו את מילות הסיבה המתאימות:

בגלל, מפני ש, או כי

1. הם לא הגיעו בזמן _____________ פקקי **תנועה.**
2. חסמו את הכבישים בירושלים _____________ **השלג.**
3. ביטלו את הטיול _____________ ירד גשם.
4. הבנקים סגורים _____________ יש **שביתה.**
5. הוא לא עובד _____________ התאונה.
6. הוא איחר לפגישה, _____________ המכונית **שלו התקלקלה.**
7. היא לא באה לאולפן _____________ **מחלה.**
8. הסטודנטים שבתו _____________ שכר **הלימוד הגבוה.**
9. הייתה תאונת דרכים, _____________ הנהג **נסע מהר.**
10. לא נסענו לטיול _____________ מזג האוויר **הקר.**

[תרגיל 50] שבצו את מילות הסיבה המתאימות:

בגלל, בשל, בזכות ה..., עקב, הודות ל..., לרגל, בעטיו של

1. ביטלו את הסרט ____________ הפסקת חשמל.
2. המרפאות סגורות ____________ שביתת הרופאים.
3. המזכירה איחרה לעבודה ____________ הפקקים בדרך.
4. ____________ החום הכבד צריך לבטל את הטיול.
5. כל העיתונים נמכרו ____________ החדשות המרעישות.
6. ____________ טיפול המסור של הרופא החולה הבריא.
7. ביום העצמאות נערכו חגיגות גדולות ____________ שנת היובל (50) למדינה.
8. המצב הכלכלי טוב ____________ עזרה של ארה"ב.
9. הסטודנט לומד באוניברסיטה ____________ עזרה של הוריו.
10. לא באנו לבר מצווה ____________ מחלה.

[תרגיל 51] כתבו חמישה משפטים משלכם:

1. ____________ **בגלל** ____________
2. ____________, **מפני ש** ____________
3. ____________ **בשל** ____________
4. ____________, **כי** ____________
5. ____________, **מפני ש** ____________

[תרגיל 52] השלימו את המשפטים המורכבים:

1. ביטלו את הטיול, **כי** ____________.
2. ____________, **מפני ש**עובדי "בזק" שבתו.
3. עובדי המפעל שבתו, **היות ש**____________.
4. ____________, **מאחר ש**לא היו כרטיסים בקופה.
5. התושבים הפגינו, **כיוון ש**____________.
6. ____________, **משום ש**היה משבר כלכלי.
7. מאות מובטלים הפגינו, **מאחר ש** ____________.
8. ____________, **כי** משרד הפנים היה סגור.
9. הוא לא יכול להצביע בבחירות, **היות ש**____________.

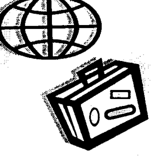
10. ___________________________, **משום ש**הן עסוקות.
11. הם חתמו על ההסכם, **הואיל ו**___________________________.
12. נשיא ארה"ב הזמין את ראש הממשלה לוושינגטון, **מאחר ש**_______________.
13. ___________________________, **מפני ש**הזמינו אותם.

[תרגיל 53] השלימו את המשפטים במילות סיבה מתאימות ושונות:

1. המשטרה חסמה את הכביש ________ **השלג הכבד.**
2. מחירי הפירות והירקות עלו ________ **הגשמים החזקים.**
3. לא נוכל ללכת לקונצרט, ________ שהכרטיסים **אזלו.**
4. החולה הרגיש יותר טוב ________ לטיפול **הרפואי.**
5. המובטלים הפגינו מול משרד ראש הממשלה, ________ **שאין להם עבודה.**
6. תאונת הדרכים קרתה, ________ שהנהג **לא שם לב לתנועה בכביש.**
7. כאב השיניים עבר ________ לטיפול של רופא **השיניים.**
8. הם לא יכלו לישון, ________ שהשכנים ערכו **מסיבה.**
9. ראש הממשלה דחה את ביקורו בוושינגטון ________ **הבעיות בקואליציה.**
10. הריבית בבנקים ירדה ________ הירידה **באינפלציה.**
11. התלמידים לא יצאו לטיול, ________ שירד **גשם חזק.**
12. ביטלו את הבחינה ________ שביתת המרצים.
13. שני הצדדים לא חתמו על ההסכם, ________ **הם לא הגיעו להסכמה ביניהם.**
14. ________ ושני הצדדים הגיעו להסכמה **ביניהם, הם חתמו על החוזה.**

שיעור קריאה מס׳ 12

בַּבַּנְק

דני: בוקר טוב.
פקידה: בוקר טוב, אפשר לעזור לך ?
דני: אפשר למשוך 200 שקלים מהחשבון ?
פקידה: מה מספר החשבון שלך ?
דני: 5723221
פקידה: אתה צריך לחתום פה.
דני: כן, בבקשה.
אפשר להזמין פנקס שֶׁקים וכרטיס אשראי ?
פקידה: כן, אבל אתה יכול לקבל אותם רק בעוד שבועיים.
דני: כמעט שכחתי, אני רוצה גם לשלם
את חשבון הטלפון ואת חשבון החשמל.
פקידה: עוד משהו ?
דני: אפשר להפקיד שני שֶׁקים בחשבון שלי ?
פקידה: אתה צריך לחתום על השקים.
דני: כן, נכון, תודה רבה לך.
פקידה: שלום לך.

[תרגיל 54] השלימו את המשפטים [מתוך הדיאלוג]:

1. דני בא לבנק
כדי ל ______________________
כדי ל ______________________
כדי ל ______________________

2. מה אומר דני ?
אפשר ל ______________________
אני רוצה ל ______________________
אני יכול ל ______________________
אפשר ל ______________________

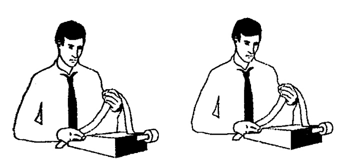
3. מה אומרת הפקידה ?
אתה צריך ל ______________________
אתה יכול ל ______________________
אתה צריך ל ______________________

[דִקְדוּק 13] סמיכות:

		סמיכות	ידוע הסמיכות
זכר	ספר / היסטוריה	ספר היסטוריה	**ספר ה**היסטוריה
	ספרים / היסטוריה	ספרי היסטוריה	**ספרי ה**היסטוריה
נקבה	דירה / סטודנטים	דירת סטודנטים	**דירת ה**סטודנטים
	דירות / סטודנטים	**דירות** סטודנטים	**דירות ה**סטודנטים

השלימו לפי הדוגמה:

		סמיכות	ידוע הסמיכות
1.	מנהל / משרד	מנהל משרד	**מנהל המשרד**
2.	פקידה / קבלה	______	______
3.	נהג / מונית	______	______
4.	תכנית / טלוויזיה	______	______
5.	קבוצות / סטודנטים	______	______
6.	מחיר / דלק	______	______
7.	שמלה / ערב	______	______
8.	סרטים / קולנוע	______	______
9.	עוגות / גבינה	______	______
10.	ארוחה / בוקר	______	______
11.	שחקן / תאטרון	______	______
12.	פקידות / בנק	______	______

[תרגיל 55] כתבו את המשפטים ברבים:

1. הוא עובד כפועל בניין. הם עובדים כפועלי בניין.
2. היא קנתה שמלת ערב. ______________________
3. פקיד הבנק שָׁבַת. ______________________
4. מסיבת פורים נערכת ביום שני. ______________________
5. מחיר החשמל עלה. ______________________
6. מכונת הכביסה מקולקלת. ______________________
7. מחשב המשרד חדש. ______________________
8. מזכירת האולפן עסוקה. ______________________
9. הסטודנט קנה ספר פיסיקה. ______________________
10. ההורים נסעו ליער הכרמל. ______________________
11. רופא הילדים הגיע למרפאה. ______________________
12. המלצר הגיש לנו עוגת תפוחים. ______________________

[דִּקְדּוּק 14] אֶת ، עִם בנטייה:

אֶת	אוֹתִי	אוֹתְךָ	אוֹתָךְ	אוֹתוֹ	אוֹתָהּ	אוֹתָנוּ	אֶתְכֶם /ן	אוֹתָם /ן
עִם	אִיתִי	אִיתְךָ	אִיתָךְ	אִיתוֹ	אִיתָהּ	אִיתָנוּ	אִיתְכֶם /ן	אִיתָם /ן
	אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם/אתן	הם/הן

קראו:

1. חאמד ראה אותי, ורצה ללכת איתי למרפאה.
2. מרים מכירה אותו, והיא רוצה לנסוע איתו לקהיר.
3. החברים פגשו אותנו במסעדה, והם אכלו איתנו.

4. אנו שמחים לראות אתכם, ונשמח גם לדבר איתכם.

[תרגיל 56]:

השלימו *'את' 'עם'* בנטייה.

דניאל ושרית מכירים ***אותנו*** זמן רב. הם לומדים _______ באוניברסיטה,
ולפעמים אנחנו *פוגשים _______ בערב, והולכים _______ לסרט או להצגה.
לפני הבחינות אנחנו מזמינים _______ אלינו, והם מתכוננים _______ לבחינות.
בשבוע שעבר הם שאלו _______: "האם אתם רוצים לנסוע _______ לאילת",
ואנחנו שמחנו מאוד, ונסענו _______ לאילת, גם ערן שלומד _______
באוניברסיטה נסע _______.
בבוקר הם הזמינו _______ לשַׁיִט בסירה, ובצהריים נפגשנו _______ חברים,
שגרים באילת. הם צילמו _______, ושאלו _______ על העבודה. אחר כך
הלכנו יחד _______ למסעדה. אחרי הארוחה עזבנו _______, והלכנו לנוח.
למחרת פגשנו _______ החברים שלנו מהאוניברסיטה. הם שאלו _______: "מה
_______ ? איפה הייתם אתמול, חיפשנו _______, רצינו לטייל _______
בטיילת". אמרנו להם: "בואו לטייל _______ על יד הים עכשיו". אחרי הטיול
חזרנו _______ לבית המלון.
כשחזרנו הביתה אמרנו להם: "נהנינו לבלות _______, ונשמח לנסוע _______
גם בחופשה הבאה".

* שימו לב ! פגש את ... נפגש עם ...

[תרגיל 57] א. כתבו ברבים: **שם + שם תואר**

דוגמה: בחודש האחרון ⟵ בחודשים האחרונים

1. בשבוע האחרון – ______________
2. בשבוע הבא – ______________
3. בשבוע הקרוב – ______________
4. מועמד מתאים – ______________
5. בית ספר חדש – ______________
6. בית חולים טוב – ______________
7. בחודש הקרוב – ______________
8. שחקנית מפורסמת – ______________
9. מקום מעניין – ______________
10. שעה ארוכה – ______________
11. עיר גדולה – ______________
12. אישה יפה – ______________
13. גן ציבורי – ______________
14. מקום מעניין – ______________
15. סיכוי טוב – ______________
16. שינוי גדול – ______________
17. בית משותף – ______________
18. ביקור חשוב – ______________

[תרגיל 58] ב. כתבו ברבים:

סמיכות/ צירופים

דוגמה: אסיפת עובדים ←——— אסיפות עובדות

1. מסיבת סיום – ____________
2. הסכם שלום – ____________
3. גן ילדים – ____________
4. מנהל עבודה – ____________
5. שחקנית התיאטרון – ____________
6. שביתת העובדים – ____________
7. פקיד הבנק – ____________
8. שחקן הכדורגל – ____________
9. הצגת ילדים – ____________
10. ועדת קבלה – ____________
11. ספר הלימוד – ____________
12. עבודת הבית – ____________
13. עובדת המפעל – ____________
14. שמלת ערב – ____________
15. קבוצת הכדורגל – ____________
16. ישיבת הכנסת – ____________
17. ארגון הטרור – ____________
18. מקום עבודה – ____________

[תרגיל 59] ג. כתבו ברבים:

שם + שם תואר	או	סמיכות/ צירופים

דוגמה: אזרחי ישראל ← אזרחים ישראליים

1. מסעדת דגים – ________
2. החבר הזה – ________
3. התמונה הזאת – ________
4. בקבוק שמן – ________
5. שמלת ערב – ________
6. בית מרוהט – ________
7. הצעה חדשה – ________
8. רוח חזקה – ________
9. ביקור ראשון – ________
10. גן ציבורי – ________
11. מילה חדשה – ________
12. עובדת המפעל – ________
13. מקום עבודה – ________
14. דירה שכורה – ________
15. בעיה קשה – ________
16. טיול מעניין – ________
17. בניין עתיק – ________

[תרגיל 60] ד. כתבו ברבים:

דוגמה: הבנק סגור בגלל שביתת העובדים
הבנק סגור בגלל שביתת העובדים

1. שמעתי אותו מדבר בטלפון.

____

2. האם את ביקרת במוזיאון החדש בירושלים?

____

3. היא עסוקה מאוד, כי יש לה עבודה רבה.

____

4. הוא נוסע לעבודתו כל בוקר.

____

5. היא באה לאולפן למרות הגשם החזק.

____

6. אחרי שסיימתי את הלימודים, הלכתי לבית קפה.

____

7. בית הספר סגור בגלל החג.

____

8. כאשר יש לי עבודה, אני לא קורא עיתון.

____

9. האיש עומד בתחנת האוטובוס כל בוקר.

____

10. האישה יושבת על יד החלון הפתוח.

____

11. הילד מבקש מההורים שלו מחשב חדש.

____

12. החיילת לומדת בקורס למתמטיקה.

____

13. ביקשתי מפקיד הבנק כרטיס אשראי.

____

14. רופא הילדים מגיע למרפאה בשעה תשע.

____

15. האוטובוס יוצא מהתחנה בשעה שש.

____

16. יש לי חבר טוב באולפן.

____

17. יש לך עבודה מעניינת?

____

18. אין לה כרטיס טיסה ללונדון.

____

19. אני לא יודעת, אם יהיה לי זמן היום.

____

20. לחבר הכנסת יש פגישה חשובה.

____

21. קיבלתי את פנקס השקים מהפקידה בבנק.

____

22. היא מתקשרת למשרד הנסיעות.

____

23. חזרתי הביתה בשעה מאוחרת.

____

24. הוא סובל מכאב ראש.

____

25. הפצוע נמצא בבית החולים עכשיו.

____

26. יש לו שיחת טלפון חשובה.

____

27. ראיתי אותה לומדת בספריה.

____

28. יש לי בעיה קשה.

____

[דִקְדוּק 15] בנייני הפועל:

1. **בניין פָּעַל** (קל): אכתוב. בעבר הוא ← כָּ תַ ב

↓ ↓ ↓

הבניין: פָּ עַ ל

2. **בניין נִפְעַל**: נכנסת. בעבר הוא ← נִ כְ נַ ס

↓ ↓ ↓

הבניין: נִ פ עַ ל

3. **בניין פִּעֵל**: שִׁלַּמְתִּי. בעָבָר הוא ← שִׁ לֵּ ם

↓ ↓ ↓

פִּ עֵ ל

4. **בניין הִתְפַּעֵל**: יתקשר. בעבר הוא ← הִ תְ קַ שֵׁ ר

↓ ↓ ↓

הבניין: הִ תְ פַּ עֵ ל

5. **בניין הִפְעִיל**: יַזְמִין. בעבר הוא ← הִ זְ מִ י ן

↓ ↓ ↓

הבניין: הִ פְ עִ י ל

6. **בניין פוּעַל**: פוּטַר. בעבר הוא ← פּ וּ טַ ר

↓ ↓ ↓

הבניין: פּ וּ עַ ל

7. **בניין הוּפְעַל**: הוּזְמַנְתִּי. בעבר הוא ← ה וּ זְ מַ ן

↓ ↓ ↓

הבניין: ה וּ פְ עַ ל

[דִּקְדּוּק 16] נְטִיַּת הפועל- בזְמן עָבָר הסיומות:

אֲנִי ___________ **תִי**		אנחנו ___________ **נוּ**	
אתָה ___________ **תָ**		**אתם** ___________ **תֶם**	
אתְ ___________ **תְ**		**אתן** ___________ **תֶן**	
הוא ___________ ∅		הם, הן ___________ **וּ**	
היא ___________ **ה**			

בזמן עתיד התחילות אותיות אית"ן:

אֲנִי **א** ____ **אסגור**		אָנוּ	**נ** ____ **נסגור**
אַתָּה **ת** ____ **תסגור**		אַתֶּם/ אַתֶּן	**ת** ____ **תסגרו**
אַתְּ **ת** ____ **תסגרי**		הֵם/הֵן	**י** ____ **יסגרו**
הוּא **י** ____ **יסגור**			
הִיא **ת** ____ **תסגור**			

הערה: צורת העתיד של אתן-הן הייתה (בלשון המקרא) מוארכת תִ _ _ _ נָה

דוגמות:	אתן תִּלְמַדְנָה,	הן תִּלְמַדְנָה
	אתן תְּשַׁלַּמְנָה,	הן תְּשַׁלַּמְנָה
	אתן תִּתְלַבֵּשְׁנָה,	הן תִּתְלַבֵּשְׁנָה
	אתן תְּבַדֵּקְנָה,	הן תְּבַדֵּקְנָה

[דִקְדוּק 17] :

בִּנְיַין פָּעַל - גזרת השלמים

שם גוף	עבר	הווה	עתיד		ציווי	
			אֶפְעוֹל	אֶפְעַל		
אני	כָּתַבְתִּי	כּוֹתֵב	אֶכְתּוֹב	אֶלְמַד		
אתה	כָּתַבְתָּ		תִּכְתּוֹב	תִּלְמַד	כְּתוֹב!	לְמַד!
את	כָּתַבְתְּ	כּוֹתֶבֶת	תִּכְתְּבִי	תִּלְמְדִי	כִּתְבִי!	לִמְדִי!
הוא	כָּתַב		יִכְתּוֹב	יִלְמַד		
היא	כָּתְבָה	כּוֹתְבִים	תִּכְתּוֹב	תִּלְמַד		
אנחנו	כָּתַבְנוּ		נִכְתּוֹב	נִלְמַד		
אתם/תן	כְּתַבְתֶּם/תֶן	כּוֹתְבוֹת	תִּכְתְּבוּ	תִּלְמְדוּ	כִּתְבוּ!	לִמְדוּ!
הם/הן	כָּתְבוּ		יִכְתְּבוּ	יִלְמְדוּ		

השורש : כ.ת.ב　　שם הפועל : לִכְתּוֹב　　שם הפעולה : כְּתִיבָה

[תרגיל 61] כתבו את הפועל בעתיד ואת שם הפועל:

	עתיד	שם הפועל
1. הטכנאי **בדק** את המזגן.	________	________
2. העיתונאית **כתבה** את המאמר.	________	________
3. העובדים **גמרו** את עבודתם.	________	________
4. בחנות הזאת **מוכרים** נעליים.	________	________
5. המזכירה **מסרה** את ההודעה למנהל.	________	________
6. עדיין לא **פתרנו** את הבעיה.	________	________
7. ישראל **קולטת** עולים חדשים.	________	________
8. ראש הממשלה **פגש** את נשיא ארה"ב.	________	________
9. הם **משכו** 200 שקלים מהבנקט.	________	________
10. לא **זכרתי** את כל הפרטים.	________	________
11. השוטר **תפס** את הגנב.	________	________
12. מי **גרם** לתאונה?	________	________
13. צה"ל **שומר** עלינו.	________	________

שיעור קריאה מסי 13

שִׂיחה

אבא: מה תעשה היום?

בן: אני **אשמע** את החדשות ברדיו. אני **אקרא** עיתון.
אני **אלבש** מעיל, כי קר היום. ואני **אשלח** את המכתבים בדואר.

אבא: ומתי **תלמד** לבחינה?

בן: אני **אלמד** לבחינה בערב.

אבא: מתי **תפתח** חשבון בבנק?

בן: בשבוע הבא.

אבא: מתי **תכתוב** מכתב לדני ורותי?

בן: אני **אכתוב** להם ביום רביעי.

אבא: מתי ...?

בן: אל **תדאג**, אני לא **אשכח** שום דבר.
אני **אלמד** לבחינה. אני **אפתח** חשבון בבנק. אני **אכתוב** מכתב.
עכשיו אני צריך ללכת לאוניברסיטה.

אבא: אל **תשכח** למסור דרישת שלום לאורי.

בן: בסדר, **אמסור** לו דרישת שלום ממך.
להתראות.

אבא: שיהיה לך יום נעים.

[דִקְדוּק 18] בִּנְיין פָּעַל בזמו עתיד:

הפעלים בבניין **פָּעַל** בעתיד נוטים בשתי צורות:

- צורת **אפעול** (O) כמו: אכתוֹב
- צורת **אפעל** (A) כמו: אלמַד

במשקל אפעַל לרוב האות השנייה או השלישית של השורש היא גרונית (**ח**, **ע**, **א**, **ה**),

לדוגמה: אפתַח, אכעַס, אקרָא, אנהַג

השורשים ל.מ.ד, ש.כ.ב, ל.ב.ש ו-ג.ד.ל נוטים באפעַל, אף-על-פי שאין להם אות גרונית:

אלמַד, אשכַּב, אלבַּש, אגדַל.

[תרגיל 62] כתבו את הפועל בעתיד ואת שם הפועל:

	עתיד	שם הפועל
1. לא **זכרתי** את הכתובת.	________	________
2. הם **שלחו** לי חבילה בדואר.	________	________
3. הם לא **צחקו** מהבדיחה.	________	________
4. התינוק **שוכב** במיטתו.	________	________
5. הנוסעים **שמעו** את החדשות.	________	________
6. בגיל 18 הוא **בחר** לכנסת.	________	________
7. האם **דאגה** לבנה החייל.	________	________
8. הסטודנטים **שמחו** במסיבת פורים.	________	________
9. העובדים **שבתו** יומיים.	________	________
10. הקואליציה **תמכה** בשר הביטחון.	________	________
11. הרופא **בדק** את החולה.	________	________
12. **פתחנו** חשבון בבנק.	________	________
13. **שכחנו** את המפתח במשרד.	________	________
14. עורך הדין **לבש** חליפה חדשה.	________	________
15. מכונת הכביסה אינה **פועלת**.	________	________
16. הסטודנטים **שכרו** דירה על יד האוניברסיטה.	________	________
17. מי לא **פוחד** ממלחמה?	________	________

[דִּקְדּוּק 19] יָכֹל / יָכוֹל:

עבר :	יָכוֹלְתִי, יָכוֹלְתָ, יָכוֹלְתְ, יָכוֹל, יָכְלָה, יָכוֹלְנוּ, יְכוֹלְתֶם/תֶן, יָכְלוּ
הווה :	יָכוֹל, יְכוֹלָה, יְכוֹלִים, יְכוֹלוֹת
עתיד :	אוּכַל, תוּכַל, תוּכְלִי, יוּכַל, תוּכַל, נוּכַל, תוּכְלוּ, יוּכְלוּ

[תרגיל 63] כתבו את הפועל "יכול" בעבר, בהווה ובעתיד:

1. היא חושבת שהוא __________ להצליח בבחינה. ________ ________

עבר **הווה** **עתיד**

2. אנחנו __________ לפתוח חשבון בבנק. __________ __________
3. בלי רשיון נהיגה אתְּ לא __________ לנהוג במכונית. __________ __________
4. הם לא __________ לישון בשל הרעש של השכנים. __________ __________
5. החייל __________ לקבל חופשה רק בסוף השבוע. __________ __________
6. כשהיא הייתה עייפה, היא לא __________ לעבוד. __________ __________
7. הם לא __________ למצוא מקום חנייה. __________ __________
8. אתן __________ לשבת במקומות הפנויים. __________ __________
9. הן __________ ללכת לים בקיץ. __________ __________
10. אתה __________ להתקשר אלינו. __________ __________
11. את __________ לפתוח את החלון. __________ __________

השלימו את המשפטים בזמנים המתאימים בפועל **"יכול"**.

1. מי __________ לענות על השאלה? שרה __________ לענות.
2. מתי אתם __________ לבקר אצלנו? __________ לבקר אצלכם בשבת.
3. למה אתן לא __________ להגיע בזמן לריאיון?
4. היא צלצלה אליי, והודיעה שלא __________ לבוא לפגישה.
5. מתי הם __________ לדעת, אם הם __________ לעבוד?
6. עכשיו אנחנו לא __________ לנסוע לחו"ל, אבל בחופשת הקיץ __________ **לנסוע.**
7. אם אתן __________ לחכות לי, __________ ללכת יחד למסעדה.
8. הייתי רוצה לעזור לך, אבל אני לא __________.
9. אתם __________ להתקשר אלינו בערב. גם מחר __________ להתקשר.
10. הרופא __________ לבדוק אותך רק בעוד שעה.
11. אני __________ להיכנס?כן, אתה __________ להיכנס.

[דִּקְדּוּק 20] משקל קָטֵל (גָּדֵל):

עבר : גָּדַלְתִּי, גָּדַלְתָּ, גָּדַלְתְּ, גָּדַל, גָּדְלָה, גָּדַלְנוּ, גְּדַלְתֶּם/תֶּן, גָּדְלוּ

עתיד : משקל אפעַל

אֶגְדַּל, תִּגְדַּל, תִּגְדְּלִי, יִגְדַּל, תִּגְדַּל, נִגְדַּל, תִּגְדְּלוּ, יִגְדְּלוּ

אך **בהווה** הפעלים :

יָשֵׁן, שָׂמֵחַ, חָסֵר, רָעֵב, קָטֵן, שָׁמֵן, מָלֵא, צָמֵא נוטים במשקל **קָטֵל.**

[תרגיל 64] :

השלימו את הטבלה בהווה, ושימו לב לשינוי בין הפעלים.

כּוֹתֵב	כּוֹתֶבֶת	כּוֹתְבִים	כּוֹתְבוֹת
גָּדֵל	גְּדֵלָה	גְּדֵלִים	גְּדֵלוֹת
צָמֵא	______	______	______
______	יְשֵׁנָה	______	______
______	______	רְעֵבִים	______
______	______	______	שְׁמֵנוֹת
______	______	קְטֵנִים	______
______	שְׂמֵחָה	______	______
זָקֵן	______	______	______
______	מְלֵאָה	______	______
______	______	חֲסֵרִים	______
______	______	______	אֲשֵׁמוֹת

[תרגיל 65] :

כתבו את הפעלים במשפטים **בהווה.**

רָעֵב, גְּדֵלָה, שְׁמֵנִים, זְקֵנִים, יְשֵׁנִים, מְלֵאָה, צְמֵאוֹת, שְׂמֵחִים, חֲסֵרִים, עֲיֵיפוֹת

1. הם לא צעירים, הם __________.
2. הילדים היו עייפים, ועכשיו הם ____________.
3. שני התלמידים לא נמצאים בכיתה, הם ____________.
4. האינפלציה עולה, היא ____________.
5. אני לא אכלתי, לכן אני ____________.
6. הם קיבלו פְּרס, לכן הם ____________.
7. אתן לא שתיתֶן, לכן אתן ____________.
8. הן עבדו קשה, לכן הן ____________.
9. הכוס לא ריקה אלא ____________.
10. אתם לא רָזים אלא ____________.

[דִּקְדּוּק 21] הפועל "אָכַל" ועוד:

הפעלים: **אמר, אכל, אבד, אחז, אהב, אפה***, נוטים בעבר ובהווה כמו "סגר", אבל בעתיד יש שינוי בנטייה.

עבר	הווה	עתיד			ציווי
אָכַלְתִּי	אוֹכֵל	**אוֹכַל**	אוֹהַב	**אוֹמַר**	
אָכַלְתָּ		תֹּאכַל	תֹּאהַב	תֹּאמַר	אֱכוֹל!
אָכַלְתְּ	אוֹכֶלֶת	תֹּאכְלִי	תֹּאהֲבִי	תֹּאמְרִי	אִכְלִי!
אָכַל		יֹאכַל	יֹאהַב	יֹאמַר	
אָכְלָה	אוֹכְלִים	תֹּאכַל	תֹּאהַב	תֹּאמַר	
אָכַלְנוּ		נֹאכַל	נֹאהַב	נֹאמַר	
אֲכַלְתֶּם/תֶּן	אוֹכְלוֹת	תֹּאכְלוּ	תֹּאהֲבוּ	תֹּאמְרוּ	אִכְלוּ!
אָכְלוּ		יֹאכְלוּ	יֹאהֲבוּ	יֹאמְרוּ	

השורש: א.כ.ל   שם הפועל: לֶאֱכוֹל   שם הפעולה: אֲכִילָה

[תרגיל 66] :

השלימו את הטבלה **בעתיד**.

אני	אוֹמַר					
אתה, היא	תֹּאמַר	תֹּאכַל				
את	תֹּאמְרִי		תֹּאפִי			
הוא	יֹאמַר			יֹאהַב		
אנחנו	נֹאמַר				נֹאבַד	
אתם/אתן	תֹּאמְרוּ					תֹּאחֲזוּ
הם/הן	יֹאמְרוּ					

[דִּקְדּוּק 22] בינוני פָּעוּל "סָגוּר":

בינוני פעול הוא צורה סבילה (פסיבית) בזמן **הווה** בבניין **פָּעַל**, ובעזרת הפועל "היה" **מציינים בו** את הזמן.
בדרך כלל הוא מתאר מצב.
לדוגמה: הבנק **פָּתוּחַ**.
הבנק <u>היה</u> **פָּתוּחַ**.
הבנק <u>יהיה</u> **פָּתוּחַ**.

[תרגיל 67] מלאו את הטבלה, והוסיפו תואר לשם עצם:

גזרת השלמים

קָשׁוּר	קְשׁוּרָה	קְשׁוּרִים	קְשׁוּרוֹת	כלב ________
סָגוּר				מסעדה ________
	רְשׁוּמָה			סטודנטים ________
		תְּפוּסִים		קו טלפון ________
			שְׂכוּרוֹת	דירות ________

פ' הפועל גרונית

עָצוּב	עֲצוּבָה	עֲצוּבִים	עֲצוּבוֹת	סרט ________
עָרוּךְ				שולחנות ________
	אֲהוּבָה			אישה ________
		אֲסוּרִים		רחצה ________
			חֲתוּמוֹת	הסכם ________

ל׳ הפועל גרונית

קָבוּעַ	קְבוּעָה	קְבוּעִים	קְבוּעוֹת	עבודה ________
מָלוּחַ				מרק ________
	פְּצוּעָה			אנשים ________
		יְדוּעִים		זמרת ________
			פְּתוּחוֹת	דלתות ________

[תרגיל 68] השלימו את הטבלה:

גזרת ל״א

קפא	קָפוּא	קְפוּאָה	קְפוּאִים	
כלא		כְּלוּאָה		כְּלוּאוֹת
נשא	* נָשׂוּי		נְשׂוּאִים	נְשׂוּאוֹת

גזרת ל״ה-ל״י

קנה/י	קָנוּי	קְנוּיָה	קְנוּיִים	
פנה/י	פָּנוּי	פְּנוּיָה		פְּנוּיוֹת
בנה/י	בָּנוּי	_	בְּנוּיִים	בְּנוּיוֹת

[דִקְדוּק 23] :

שם הפעולה של בניין פעל: XXיXה

לשמוע - **שמיעה**	לבחור - **בחירה**	לסלוחַ - **סליחה**

לפעמים **שמות העצם** משמשים כ**שם פעולה**:

לִשְׁאוֹל - שְׁאֵלָה	לַעֲזוֹר - עֶזְרָה	לִרְקוֹד - רִיקוּד
לִשְׂמוֹחַ - שִׂמְחָה	לִפְחוֹד - פַּחַד	לִשְׁלוֹחַ - מִשְׁלוֹחַ
לִכְאוֹב - כְּאֵב	לִכְעוֹס - כַּעַס	לַעֲבוֹד - עֲבוֹדָה
לִצְחוֹק - צְחוֹק	לֶאֱהוֹב - אַהֲבָה	לִגְנוֹב - גְנֵבָה
לִשְׂרוֹף - שְׂרֵפָה	לִפְתּוֹר - פִּתְרוֹן (פתירה)	לִפְעוֹל - פְּעוּלָה
לִדְאוֹג - דְאָגָה	לִשְׁכּוֹחַ - שִׁכְחָה	לַחֲשׁוֹד - חֲשָׁד

[תרגיל 69] קִרְאוּ וְכִתְבוּ, גְזוֹר אֶת הי־הַיְדִיעָה, וי־החיבור, ואותיות בכל״מ לצורותיהם וכְתוב את סיבות הניקוד :

תַּחֲרוּת ג׳וּקִים

הָאוֹסְטְרָלִים יְדוּעִים כְּמִי שֶׁאוֹהֲבִים לְהַמֵּר עַל כָּל שְׁטוּת. אוֹמְרִים עֲלֵיהֶם, שֶׁאִם הֵם רוֹאִים שְׁנֵי זְבוּבִים עַל הַקִּיר, הֵם מִתְעָרְבִים אֵיזֶה מֵהֶם יַגִּיעַ רִאשׁוֹן לַתִּקְרָה.

מְסַפְּרִים עַל שְׁנֵי אוֹסְטְרָלִים, שֶׁהִתְוַוכְּחוּ בְּאֵיזֶה אֵזוֹר הַג׳וּקִים מְהִירִים יוֹתֵר. הֵם הֶחְלִיטוּ עַל הִתְעָרְבוּת וְאִרְגְּנוּ תַּחֲרוּת ג׳וּקִים. הַתַּחֲרוּת הַקְּטַנָּה הַזּוֹ גָּדְלָה וְהָפְכָה לְמָסוֹרֶת שֶׁל 24 שָׁנָה.

מֵאוֹת מְגַדְּלֵי ג׳וּקִים מְבִיאִים אֶת הַיְּצוּרִים הַקְּטַנִּים וּמְרִיצִים אוֹתָם. אוּלָם, אִם בָּא לָכֶם לְהִשְׁתַּתֵּף בַּתַּחֲרוּת וְאֵין לָכֶם גּוֹ׳ק קָטָן מִשֶּׁלָּכֶם, אַתֶּם יְכוֹלִים לִקְנוֹת אֶחָד כָּזֶה בִּמְחִיר שֶׁל חֲמִישָּׁה דּוֹלָרִים. אַגַּב, אַתֶּם חַיָּיבִים לְהַגִּיעַ מֻקְדָּם, מִפְּנֵי שֶׁבְּתוֹךְ זְמַן קָצָר כָּל הַג׳וּקִים נִמְכָּרִים.

לִלְמוֹד וּלְבַלּוֹת

אורי: **נרשמת** כבר לאוניברסיטה ?

דנה: כן, אבל **נכשלתי** במבחן הכניסה.

אורי: לא נורא. יש מועד ב׳, מתי **נבדק** המבחן ?

דנה: לפני יומיים, אני חושבת.
אתה רוצה ללכת הערב לאופרה ״כַּרְמֶן״ ?

אורי: כן, אבל כל הכרטיסים **נגמרו**.

דנה: יש לי עוד כרטיס. אתה רוצה לבוא איתי ?

אורי: כן, יופי ! מתי **נפגשים** ואיפה ?

דנה: אצלי בבית, הערב בשעה שמונה.

אורי: אוי, **נזכרתי**, אני מצטער, יש לי מבחן מחר.
גם אתמול **נשארת** בבית כדי ללמוד.

דנה: בהצלחה במבחן.

אורי: בילוי נעים באופרה !

[דִּקְדּוּק 24] בִּנְיָן נִפְעַל - זְמַן עָבָר:

השורש: כ.נ.ס **שם הפועל: לְהִיכָּנֵס**

נִכְנַסְתִּי	נִכְנַסְתָּ	נִכְנַסְתְּ	נִכְנַס	נִכְנְסָה	נִכְנַסְנוּ	נִכְנַסְתֶּם /תֶּן	נִכְנְסוּ
אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו	אתם / אתן	הם/הן

[תרגיל 70] השלימו את הפעלים החסרים בזמן העבר:

1. עם מי ________ אתמול ? (**אתם, להיפגש**)
2. החולה כבר ________ ? (**להיבדק**)
3. החשבון בבנק ________. (**להיסגר**)
4. הגנב ________ על ידי השוטרים, ו________ לבית הסוהר. (**להיתפס, להישלח**)
5. העולים החדשים ________ יפה בארץ. (**להיקלט**)
6. מעט תלמידים ________ אתמול במבחן. (**להיכשל**)
7. הילדים ________ מההורים בשדה התעופה. (**להיפרד**)
8. בגשם החזק הילד ________. (**להירטב**)
9. דני ________ לפקולטה למשפטים באוניברסיטה. (**להירשם**)
10. החוזה ________ בין המוכר לקונה. (**להיחתם**)

[דִּקְדּוּק 25] בִּנְיַן הִתְפַּעֵל - זְמַן עָבָר:

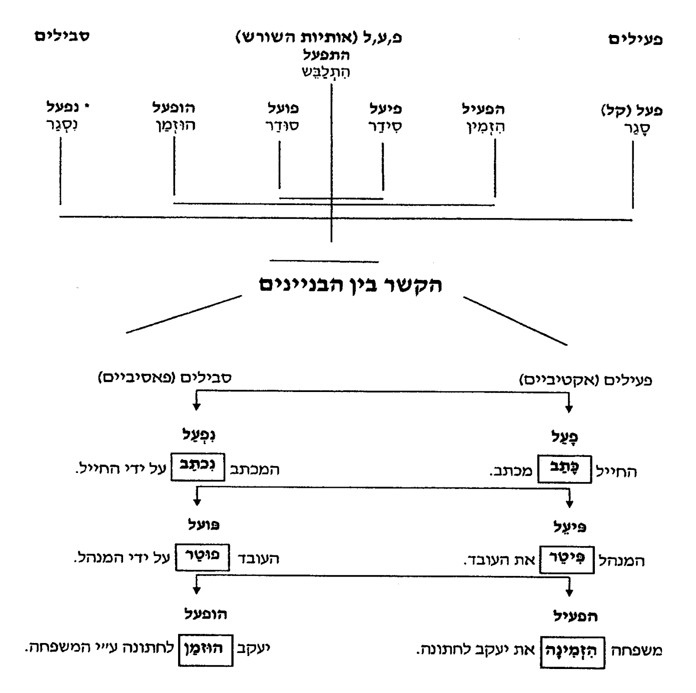
השורש: ל.ב.ש **שם הפועל: לְהִתְלַבֵּשׁ**

הִתְלַבַּשְׁתִּי	הִתְלַבַּשְׁתָּ	הִתְלַבַּשְׁתְּ	הִתְלַבֵּשׁ	הִתְלַבְּשָׁה	הִתְלַבַּשְׁנוּ	הִתְלַבַּשְׁתֶּם /ן	הִתְלַבְּשׁוּ
אני	**אתה**	**את**	**הוא**	**היא**	**אנחנו**	**אתם / אתן**	**הם / הן**

[תרגיל 71] השלימו את הפעלים החסרים בזמן העבר:

1. משה ________ עם החברה שלו במשך חודש, ואחר כך ________ אליה וקבע להיפגש איתה. (**להתכתב, להתקשר**)
2. משה ודנה ________ יפה בדירה החדשה ברעננה. (**להסתדר**)
3. לפני מסיבת בר-המצווה ________ אורי בכותל המערבי. (**להתפלל**)
4. בטיול לצפון ________ ארבעים איש. כל הדרך הם שמחו צחקו וְ________ בנוף היפה. (**להשתתף, להסתכל**)
5. מיכאל ________ קצת בגלל הבעיות בבית ובעבודה. (**להזדקן**)
6. עמדתי בתור לקופה, וְ________ כשאמרו לי שהכרטיסים נגמרו. (**להצטער**)
7. הילד לא ________ יפה בכיתה וקיבל עונש מהמורה. (**להתנהג**)
8. השפן הקטן שכח לסגור הדלת, ________ המסכן וקיבל נַזֶּלֶת. (**להצטנן**)
9. הטכנולוגיה הישראלית ________ מאוד בשנים האחרונות. (**להתקדם**)
10. החתן והכלה ________ בחתונה. (**להצטלם**)
11. באיזה בושם אַתְּ ________ אתמול בערב ? (**להשתמש**)

שבעת הבניינים

התפעל

1. פעיל (אקטיבי) - המטיילים **מסתכלים** בנוף.
2. רפלקסיבי - הם **התרחצו והתלבשו** מהר.
3. הדדי - **הם התחתנו** זה עם זה. הם **התנשקו** זה עם זה.
4. סביל (פסיבי) - הבחור **התקבל** לאוניברסיטה.

* קיימים פעלים מבניין **נפעל** בהוראה **פעילה**, כגון: נכנס, נרשם ונפגש.

שבעת הבניינים - גזרת השלמים

זמן	שם גוף	פָּעַל (אֶפעול)	פָּעַל (אֶפעַל)	נִפעַל	פִּיעֵל	פּוּעַל	הִתפַּעֵל	הִפעִיל	הוּפעַל
עָבָר	אֲנִי	כָּתַבְתִּי		נִכְנַסְתִּי	פִּיטַרְתִּי	פּוּטַרְתִּי	הִתְקַדַּמְתִּי	הִזְמַנְתִּי	הוּזְמַנְתִּי
	אַתָּה	כָּתַבְתָּ		נִכְנַסְתָּ	פִּיטַרְתָּ	פּוּטַרְתָּ	הִתְקַדַּמְתָּ	הִזְמַנְתָּ	הוּזְמַנְתָּ
	אַתְּ	כָּתַבְתְּ		נִכְנַסְתְּ	פִּיטַרְתְּ	פּוּטַרְתְּ	הִתְקַדַּמְתְּ	הִזְמַנְתְּ	הוּזְמַנְתְּ
	הוּא	כָּתַב		נִכְנַס	פִּיטֵר	פּוּטַר	הִתְקַדֵּם	הִזְמִין	הוּזְמַן
	הִיא	כָּתְבָה		נִכְנְסָה	פִּיטְרָה	פּוּטְרָה	הִתְקַדְּמָה	הִזְמִינָה	הוּזְמְנָה
	אֲנַחְנוּ	כָּתַבְנוּ		נִכְנַסְנוּ	פִּיטַרְנוּ	פּוּטַרְנוּ	הִתְקַדַּמְנוּ	הִזְמַנּוּ	הוּזְמַנּוּ
	אַתֶּם/ן	כְּתַבְתֶּם/ן		נִכְנַסְתֶּם/ן	פִּיטַרְתֶּם/ן	פּוּטַרְתֶּם/ן	הִתְקַדַּמְתֶּם/ן	הִזְמַנְתֶּם/ן	הוּזְמַנְתֶּם/ן
	הֵם/ן	כָּתְבוּ		נִכְנְסוּ	פִּיטְרוּ	פּוּטְרוּ	הִתְקַדְּמוּ	הִזְמִינוּ	הוּזְמְנוּ
הוֹוֶה	יָחִיד	כּוֹתֵב		נִכְנָס	מְפַטֵּר	מְפוּטָּר	מִתְקַדֵּם	מַזְמִין	מוּזְמָן
	יְחִידָה	כּוֹתֶבֶת		נִכְנֶסֶת	מְפַטֶּרֶת	מְפוּטֶּרֶת	מִתְקַדֶּמֶת	מַזְמִינָה	מוּזְמֶנֶת
	רַבִּים	כּוֹתְבִים		נִכְנָסִים	מְפַטְּרִים	מְפוּטָּרִים	מִתְקַדְּמִים	מַזְמִינִים	מוּזְמָנִים
	רַבּוֹת	כּוֹתְבוֹת		נִכְנָסוֹת	מְפַטְּרוֹת	מְפוּטָּרוֹת	מִתְקַדְּמוֹת	מַזְמִינוֹת	מוּזְמָנוֹת
עָתִיד	אֲנִי	אֶכתוֹב	אֶלְמַד	אֶכָּנֵס	אֲפַטֵּר	אֲפוּטַּר	אֶתְקַדֵּם	אַזְמִין	אוּזְמַן
	אַתָּה	תִכתוֹב	תִלְמַד	תִיכָּנֵס	תְפַטֵּר	תְפוּטַּר	תִתְקַדֵּם	תַזְמִין	תוּזְמַן
	אַתְּ	תִכְתְּבִי	תִלְמְדִי	תִיכָּנְסִי	תְפַטְּרִי	תְפוּטְּרִי	תִתְקַדְּמִי	תַזְמִינִי	תוּזְמְנִי
	הוּא	יִכתוֹב	יִלְמַד	יִיכָּנֵס	יְפַטֵּר	יְפוּטַּר	יִתְקַדֵּם	יַזְמִין	יוּזְמַן
	הִיא	תִכְתוֹב	תִלְמַד	תִיכָּנֵס	תְפַטֵּר	תְפוּטַּר	תִתְקַדֵּם	תַזְמִין	תוּזְמַן
	אֲנַחְנוּ	נִכתוֹב	נִלְמַד	נִיכָּנֵס	נְפַטֵּר	נְפוּטַּר	נִתְקַדֵּם	נַזְמִין	נוּזְמַן
	אַתֶּם/ן	תִכתְּבוּ	תִלְמְדוּ	תִיכָּנְסוּ	תְפַטְּרוּ	תְפוּטְרוּ	תִתְקַדְמוּ	תַזְמִינוּ	תוּזְמְנוּ
	הֵם/ן	יִכתְּבוּ	יִלְמְדוּ	יִיכָּנְסוּ	יְפַטְּרוּ	יְפוּטְרוּ	יִתְקַדְמוּ	יַזְמִינוּ	יוּזְמְנוּ
צִיווּי	אַתָּה	כּתוֹב!	לְמַד!	הִיכָּנֵס!	פַּטֵּר!		הִתְקַדֵּם!	הַזְמֵן!	
	אַתְּ	כִּתְבִי!	לִמְדִי!	הִיכָּנְסִי!	פַּטְּרִי!	אין	הִתְקַדְּמִי!	הַזְמִינִי!	אין
	אַתֶּם/ן	כִּתְבוּ!	לִמְדוּ!	הִיכָּנְסוּ!	פַּטְּרוּ!		הִתְקַדְּמוּ!	הַזְמִינוּ!	
שֵׁם פּוֹעַל		לכתוֹב	ללמוֹד	להיכּנס	לפטר	אין	להתקדם	להזמין	אין
שֵׁם פְּעוּלָה		כְּתִיבָה	לְמִידָה	הִיכָּנסוּת	פִּיטוּר	אין	הִתְקַדְּמוּת	הַזְמָנָה	אין

[דִּקְדּוּק 26] בִּנְיַן פָּעַל - פ' הפועל גרונית:

כאשר האות הראשונה של השורש היא א', ה', ח' או ע' יש שינוי בנטייה **רק** בזמן **עתיד** :

אֶאֱסוֹף, אֶהֱפוֹךְ, אֶחְשׁוֹב, אֶעֱבוֹד

עבר	הווה	עתיד			ציווי
אָסַפְתִּי	אוֹסֵף	אֶאֱסוֹף	אֶעֱמוֹד	אֶחְקוֹר	
אָסַפְתָּ		תֶּאֱסוֹף	תַּעֲמוֹד	תַּחְקוֹר	אֱסוֹף!
אָסַפְתְּ	אוֹסֶפֶת	תַּאַסְפִי	תַּעַמְדִי	תַּחְקְרִי	עִמְדִי!
אָסַף		יֶאֱסוֹף	יַעֲמוֹד	יַחְקוֹר	
אָסְפָה	אוֹסְפִים	תֶּאֱסוֹף	תַּעֲמוֹד	תַּחְקוֹר	
אָסַפְנוּ		נֶאֱסוֹף	נַעֲמוֹד	נַחְקוֹר	
אֲסַפְתֶּם/תֶּן	אוֹסְפוֹת	תַּאַסְפוּ	תַּעַמְדוּ	תַּחְקְרוּ	חִקְרוּ!
אָסְפוּ		יַאַסְפוּ	יַעַמְדוּ	יַחְקְרוּ	

השורש : א.ס.ף   שם הפועל: לֶאֱסוֹף   שם הפעולה: חֲקִירָה

[תרגיל 72]כתבו את הפעלים בהווה ובעתיד, והוסיפו את שם הפועל:

	הווה	עתיד	שם הפועל
1. שני הצדדים **חתמו** על חוזה השכירות.	______	______	______
2. עוד לא **ארזנו** את הבגדים במזוודה.	______	______	______
3. התלמידים **עברו** את הבחינות בהצלחה.	______	______	______
4. **אספנו** את הניירות שעפו ברוח.	______	______	______
5. האוטובוס לא **עצר** בתחנה.	______	______	______
6. נהגי המוניות לא **עבדו** בזמן השביתה.	______	______	______
7. המשטרה **חסמה** את הכביש בשל התאונה.	______	______	______

8. העירייה **הרסה** בניינים ישנים ומסוכנים. _______ _______ _______

9. השוטרים **חקרו** את הגנב. _______ _______ _______

10. התלמידים **הפכו** את הכסאות על השולחנות. _______ _______ _______

11. הם **חשבו** על פתרון הבעיה. _______ _______ _______

[תרגיל 73]כתבו את הפעלים בזמן המתאים:

1. אם אתם לא __________ **(עמד)** בתור, לא תוכלו להיכנס.
2. המחבלים __________ **(הרג)** שלושה אזרחים לבנונים.
3. המשטרה __________ **(חסם)** את הכביש בשל תאונה.
4. אם אתה __________ **(ערך)** מסיבה, אנחנו __________ **(עזר)** לך.
5. המנהל __________ **(חתם)** על ההסכם מחר.
6. בשבוע הבא __________ **(חזר)** הסטודנטית ללמוד באוניברסיטה.
7. אחרי שהפקיד __________ **(חתם)** על הדרכון שלי, אני __________ **(עבר)** את הגבול.
8. אמש __________ **(עצר)** המשטרה את הנער החשוד, ו __________ **(חקר)** אותו במשך כל הלילה.

[תרגיל 74] כתבו את שם הפעולה לפי השורש (כָּתַב - כְּתִיבָה) שימו לב לצורות הסמיכות:

1. בסוף המכתב נמצאת **(חתם)** __________ של הכותב.
2. הגנב בא **(חקר)** ל__________ במשטרה.
3. **(חסם)** __________ הכביש גרמה ל"פקקים".
4. שילמנו עבור **(שכר)** __________ הדירה.
5. **(שבת)** ה__________ של העובדים הייתה ביום ראשון.
6. **(מסר)** __________ ההודעה הייתה בטלפון.
7. ראש הממשלה קבע **(פגש)** __________ עם שר הביטחון.
8. יש לו **(בדק)** __________ במרפאה.
9. **(חשב)** ה__________ שלך אינה נכונה.
10. שעת **(סגר)** ה__________ של הבנק היא 12:30.

[דִקְדוּק 27] בִּנְיַן פָּעַל - ע' הפועל גרונית:

כאשר האות השנייה של השורש (ע' הפועל) היא **א'**, **ה'**, **ח'**, או **ע'**, **בעתיד** הנטייה תהיה על משקל **אפעַל**: אשאַל, אנהַג, אבחַר, אטעַם.

השורש: **ב.ח.ר**

עבר:	בָּחַרְתִּי, בָּחַרְתָּ, בָּחַרְתְּ, בָּחַר, בָּחֲרָה, בָּחַרְנוּ, בְּחַרְתֶּם/תֶן, בָּחֲרוּ.
הווה:	בּוֹחֵר, בּוֹחֶרֶת, בּוֹחֲרִים, בּוֹחֲרוֹת
עתיד:	אֶבְחַר, תִּבְחַר, תִּבְחֲרִי, יִבְחַר, תִּבְחַר, נִבְחַר, תִּבְחֲרוּ, יִבְחֲרוּ
ציווי:	בְּחַר! בַּחֲרִי! בַּחֲרוּ!
שם הפועל:	לִבְחוֹר
שם הפעולה:	בְּחִירָה

[תרגיל 75] כתבו את הפועל בעבר, בהווה ובעתיד, ובמשפט השני הוסיפו את שם הפועל:

1. מדוע אתה _________ (**כעס**) על חברך?
   עבר _________ **הווה** _________ **עתיד**

   אתה לא צריך _________ עליו.
   שם הפועל

2. ההורים _________ (**דאג**) לבנם החייל. _________ _________

   הם לא צריכים _________ לו.

3. האם את _________ (**נעל**) את הדלת? _________ _________

   אל תשכחי _________ אותה.

4. האם אתם _________ (**בחר**) לכנסת? _________ _________

   האזרחים זכאים _________ לכנסת.

5. אני לא ________ (צחק) מהבדיחה. ________ ________
אי-אפשר ________ מבדיחה כזאת.

6. הם ________ (טעם) את הסלטים. ________ ________
כדאי ________ אותם.

7. הסטודנטים ________ (שאל) את המרצה שאלות קשות. ________ ________
תמיד הם יודעים ________ אותו שאלות קשות.

[דִקְדוּק 28] בִּנְיַן פָּעַל - ל' הפועל גרונית:

כאשר האות השלישית של השורש היא א', ח' או ע', **בעתיד** הנטייה תהיה על משקל **אפעַל**:

אקרָא, אפתַח, אשמַע.

השורש: **פ.ת.ח**

עבר:	פָּתַחְתִּי, פָּתַחְתָּ, פָּתַחְתְּ, פָּתַח, פָּתְחָה, פָּתַחְנוּ, פְּתַחְתֶּם/תֶן, פָּתְחוּ
הווה:	פּוֹתֵחַ, פּוֹתַחַת, פּוֹתְחִים, פּוֹתְחוֹת
עתיד:	אֶפְתַּח, תִּפְתַּח, תִּפְתְּחִי, יִפְתַּח, תִּפְתַּח, נִפְתַּח, תִּפְתְּחוּ, יִפְתְּחוּ
ציווי:	פְּתַח! פִּתְחִי! פִּתְחוּ!
שם הפועל:	לִפְתּוֹחַ
שם הפעולה:	פְּתִיחָה

[תרגיל 76]השלימו את הטבלה בעתיד:

שם הפועל	אני	אתה	הוא	היא	אנחנו
לפתוחַ	אפתַח				
לשמועַ		תשמַע			
לשמוחַ			ישמַח		
לצחוק				תצחַק	
לשאול					נשאַל
לכעוס		תכעַס			
לבחור			יבחַר		
לדאוג				תדאַג	

[תרגיל 77]השלימו את שם הפועל:

1. הם החליטו ___________ **(צבע)** את הדירה לפני חג הפסח.
2. קודם אתה צריך __________ **(מרח)** מרגרינה, ואחר כך ________ **(מרח)** ריבה.
3. הנהג יכול __________ **(מנע)** את התאונה.
4. הרופאה רצתה __________ **(קבע)** לי תור לבדיקה.
5. על החולה ___________ **(בלע)** את הכדורים פעמיים ביום.

6. החתן והכלה מוכרחים ___________ (שמח) ביום חתונתם.

7. ביום הכיפורים צריכים אנו ___________ (סלח) איש לרעהו.

8. היא מעוניינת ___________ (שלח) את המברק לארה"ב.

9. הם הולכים ___________ (שמע) את הקונצרט הערב.

10. אתה לא צריך ___________ (ברח), כאשר הכלב מתחיל ___________ (נבח).

11. אי אפשר ___________ (שכח) את השואה.

[תרגיל 78] כתבו בציווי בשלילה:

אתה	את	אתם/אתן
1. אַל **תִּשְׁלַח** את המברק!	___________	___________
2. אַל **תִּכְעַס** עליי!	___________	___________
3. אַל **תִּשְׁכַּח** את הכתובת!	___________	___________
4. אַל **תִּפְתַּח** חשבון בבנק!	___________	___________
5. אַל **תִּדְאַג** להם!	___________	___________
6. אַל **תִּשְׁאַל** שאלות!	___________	___________
7. אַל **תִּקְבַּע** פגישה!	___________	___________

[תרגיל 79] כתבו את הפעלים בזמן עתיד:

1. מתי אתה ___________ לבקר אצלנו?
(לבוא)

2. מתי התלמידים ___________ במילון החדש?
(להשתמש)

3. מתי את ___________ לאילת?
(לטוס)

4. באיזו שעה אתן ___________ מחר?
(לקום)

5. מתי הסטודנטים ___________ ללמוד?
(להתחיל)

6. עם מי הוא ___________ למסיבה בשבת?
(להגיע)

7. מתי הם ___________ בבית הכנסת?
(להתפלל)

8. כמה אנשים ___________ לפגישה הזאת?
(לבוא)

9. מתי אתם ___________ אלינו?
(לצלצל)

10. על איזה נושא הם ___________ בכנסת?
(לדון)

11. מה התלמידים ___________ את המורה?
(לשאול)

12. לאן אתם ___________ בקיץ הבא?
(לטוס)

13. האם אתן ___________ למוסיקה מודרנית?
(להקשיב)

14. איזה אוכל היא ___________ לחג השבועות?
(להכין)

15. אילו שירים אתם ___________ בחג הפסח?
(לשיר)

שיעור קריאה מס' 15

איזו אימא !!!

אימא: דני, **אל תקום** מאוחר !

דני: בסדר, אני **אקום** מוקדם.

אימא: דני, **אל תרוץ** לכביש !

דני: טוב, אני לא **ארוץ** לכביש.

אימא: **אל תשים** את התיק על הרצפה !

דני: בסדר, אני **אשים** אותו על הכיסא.

אימא: דני, שקט ! **אל תשיר** בצהריים !

דני: אימא, אני **אקום** מוקדם, אני לא **ארוץ** לכביש,
אני **אשים** את התיק על הכיסא, ואני לא **אשיר** בצהריים.

אימא: רגע.. רגע... לאן את הולך?

דני: אני לא הולך, אני טס לאילת.
להתראות.

[תרגיל 80] זהו את הבניינים שלפניכם. העבירו את הפועל לצורת עבר נסתר (הוא):

1. נִמְשַׁכְנוּ אל הבית הזה.
הוא אתמול – נִמְשַׁךְ . בניין - נִפְעַל
2. זְקְפִי את ראשך!

3. החיידק הֻשְׁמַד.

4. הכספים יְתֻרְמוּ למשפחות במצוקה. (כמו יְשֻׁמְרוּ)

5. הַדְבִּיקוּ את תמונתכם למעלה.

6. הפרטים החשובים הֻשְׁמְטוּ מהחקירה.

7. אל תַּמְרִידוּ את חבריכם לצוות.

8. אדם זה יְמֻשַּׁל לחיה. (כמו יְשֻׁמַּר)

9. הסיורים מֻדְרָכִים על-ידי מדריך מוסמך.

10. אל תִּטְמֹן את ראשך בחול!

11. הציפור נִרְדְּפָה על-ידי החתול.

12. רגלינו הֻטְבְּלוּ במים הקרים.

13. נִכְסַפְתִּי לפגישה הזאת.

14. המיטות יֻפְרְדוּ זו מזו.

15. הַשְׁלִימוּ את החסר!

16. היא תְּצֻדַּק בדבריה. (כמו תְּשֻׁכַּב)

17. העוגות יֻפְשְׁרוּ בהדרגה.

18. ההכנות לאירוע יְפֻסְקוּ. (כמו יְשֻׁמְרוּ)

19. סַלְּקוּ את הגורם המיותר!

20. העניינים מְסֻדָּרִים.

21. הפרה מְדֻשֶּׁנֶת. (כמו מְסֻפֶּרֶת)

22. המכשיר מֻתְקָן במכונית.

23. המכשיר מְתֻקָּן. (כמו מְסֻפָּר)

[תרגיל 81] כתבו את הפועל בזמן עתיד:

1. איפה את ________? אני ________ בחיפה. (לגור)
2. לאן אתם ________? אנחנו ________ לאיטליה. (לטוס)
3. מתי הם ________ אלינו? הם ________ אלינו בשבת. (לבוא)
4. מתי ________ את הבנק? ________ אותו בשעה 12:30 (לסגור)
5. הרופא ________ אותך? כן, הוא ________ אותי. (לבדוק)
6. עם מי את ________ בטלפון? ________ עם החבר שלי. (לדבר)
7. מי ________ אליכם? ההורים ________ אלינו. (לצלצל)
8. האם אתן ________ את השאלון? כן, אנחנו ________ אותו. (למלא)
9. מי ________ ארוחת צהריים? אמי ________ את הארוחה. (לבשל)
10. למה אתן לא ________ אלינו? (לצלצל)

[תרגיל 82] השלימו את הטבלה בזמן עתיד:

שם הפועל		אני	אתה	את	הוא	אנחנו	אתם/ אתן	הם/הן
לקום	←	אקום						
לנוח	←		תנוח					
לטוס	←			תטוסי				
לשים	←				ישים			
לרוץ	←					נרוץ		
לבוא	←						תבואו	
לדון	←							ידונו

[תרגיל 83] מלאו את הטבלה הבאה:

הפועל	עבר נסתר	בניין	שורש	זמן/גוף
יִשָּׁמְרוּ				
מִתְכַּתְּבִים				
סַפְּרוּ!				
סִפְרוּ!				
מְשֻׁלָּמִים				
מֵשְׁלָמִים				
נִזְהָרִים				
תַּכְתִּיבִי				
שְׁמוּרָה				
נִבְדַּקְתִּי				
מִתְגַּלְגְּלִים				
זוֹרַחַת				

[תרגיל 84] זהו את הבניינים :

הפועל	עבר נסתר	הבניין	השורש
מְשַׁפֵּץ			
מְשֻׁפָּצִים			
נַשְׁלִיט			
נִשְׁלַט			

יַצְהִיבוּ			
טַפֵּל !			
יְטֻפַּל			
נִטְפַּל			
מֻכְתָּב			
נַכְתִּיב			
נִכְתַּב			
מְשֻׁלָּם			

[תרגיל 85] הבחינו בין פֻּעַל ל-הֻפְעַל:

הפועל	בניין	שורש
נְסֻמַּן		
מֻבְרָג		
מְבֻסָּם		
נְטֻפַּח		
מְשֻׁבָּחִים		
יֻבְדְּלוּ		
הֻשְׁקַע		
תְּחֻדַּשׁ		
יְדֻבְּרוּ		
יֻדְבְּרוּ		

[תרגיל 86] הקיפו בעיגול את האותיות המציינות את השורש הנכון ואת הבניין הנכון:

1. נַבְחִין בין טוב לבין רע.
   הבניין הוא: פִּעֵל הִפְעִיל קַל פֻּעַל
   השורש הוא: נ.ב.ח ב.ח.נ נ.ח.נ ב.י.נ
2. בַּשְּׁלוּ היטב!
   הבניין הוא: קל פִּעֵל הפעיל נפעל
   השורש הוא: ל.ב.ש ש.ל.ו ב.ש.ל ש.ל.ב
3. תֻּכְתְּרוּ כאלופי השכונה.
   הבניין הוא: פֻּעַל הֻפְעַל התפעל קל
   השורש הוא: ת.כ.ת כ.ת.ת כ.ת.ו כ.ת.ר
4. הִתְכַּוַּנְתִּי לטוב.
   הבניין הוא: הפעיל פִּעֵל קל התפעל
   השורש הוא: נ.ת.נ ה.כ.נ כ.ו.נ נ.ת.י
5. בואו נִפָּגֵשׁ לצורך לימוד החומר.
   הבניין הוא: קל התפעל פִּעֵל נפעל
   השורש הוא: נ.פ.ג פ.ג.ש נ.ג.ש ג.ש.ש

[דִּקְדּוּק 29] דגש קל ודגש חזק:

בעברית שני סוגי דגשים: **<u>דגש קל</u> <u>ודגש חזק</u>**

<u>דגש קל</u> – יופיע רק באותיות: ב.ג.ד.כ.פ.ת כשהן בראש מילה או אחרי שווא. לדוגמא: בַּרְבּוּרִים, מִגְדָּלִים, תַּלְמִידִים

<u>דגש חזק</u> – יופיע בכל האותיות (חוץ מהאותיות : ה א ח ר ע).
הוא יופיע אחרי תנועה.

1. לדוגמא : סִפַּרְתִי , הִתְלַבַּשְׁתִי מְכֻנָּן וכד׳

2. בבניינים : פִּעֵל , פֻּעַל הִתְפַּעֵל - יופיע הדגש החזק בעה״פ, והוא נקרא **<u>דגש תבניתי</u>** , כי הוא חלק מתבנית הבניין.

3. בבניין נִפְעַל יופיע דגש חזק בפה״פ בזמן עתיד , ציווי ושם הפועל. זה אינו דגש תבניתי, כי הוא לא מופיע בכל הזמנים, רק בזמנים האלה.

נִשְׁמַר - יִשָּׁמֵר הִשָּׁמֵר , לְהִשָּׁמר

נִבְדַּק - יִבָּדֵק , הִבָּדֵק , לְהִבָּדֵק

מה קרה כאן? כיצד ״נולד״ הדגש הזה בבניין נפעל?
וזה מה שקרה כאן.

* יִנְשמר ----------------- יִשָּׁמֵר

לתהליך זה קוראים : **<u>הידמות מלאה</u>**. עיצור (אות) נעשה דומה ״בול״ לעיצור (לאות) שאחריו.

4. אם יש בעברית שני עיצורים זהים, הם מתלכדים לעיצור אחד ו״נולד״ להם דגש. הדגש בא במקום העיצור (האות) שנבלע .

לתהליך זה קוראים : **<u>התלכדות עיצורים</u>**, והדגש ״לזכרו״ של העיצור, נקרא **<u>דגש חזק משלים</u>**

התבוננו בפעלים הבאים: כָּרַתִּי , טָמַנּוּ , הִשְׁמַנּוּ , צִוִּיתִי

זהו את השורשים של הפעלים : כ.ר.ת , ט.מ.נ , ש.מ.נ ,
צ.י.ת

הדגש החזק מופיע ב-להי"פ !!!!

ננתח אותם :

כָּרַתִּי = כרתְ + תי כמו שָׁמַרְתִּי

טָמַנּוּ = טמנְ + נו כמו שָׁמַרְנוּ

הִשְׁמַנּוּ = השמנְ +נו כמו הִלְבַּשְׁנוּ

צִוַּתִּי = צותְ + תי כמו סִפַּרְתִּי

